

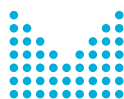

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRUČKA PRO OBCE

VYUŽITELNÁ PŘI VZDĚLÁVÁNÍ
PRACOVNÍKŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ
V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

2014

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍRUČKA PRO OBCE

VYUŽITELNÁ PŘI VZDĚLÁVÁNÍ
PRACOVNÍKŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ
V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

2014

Dokument vznikl v rámci projektu bezpečnostního výzkumu VF20132014026,
„Zvýšení účinnosti vzdělávacího systému v krizovém řízení v oblasti vnitřní bezpečnosti“.

Pro Ministerstvo vnitra České republiky vydal
© T-SOFT a.s. 2014

OBSAH

01	Úvod: Obec a místní záležitosti veřejného pořádku	4
02	Partneri obce při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku	6
03	Tísňové linky	7
04	Jak se dozvíte, že došlo k mimořádné události?	8
05	Základní pravidla komunikace s médii a veřejností	12
06	Kontaktní údaje na subjekty v rámci jednotlivých krajů České republiky	16
07	Zvýšená míra kriminality a vandalismu na místní úrovni.	18
08	Migrační vlna.	32
09	Stávka	34
10	Blokáda pozemních komunikací	36
11	„Rabování“	39
12	Pouliční nepokoje a extremistické aktivity	42
13	Hledání ztracených osob v terénu.	47
14	Ohrožení terorismem	50
15	Nález „podezřelého předmětu“	53
16	Setkání s „podezřelou zásilkou“	56
17	Reakce na oznámení o uložení výbušniny	59
18	Výhružné dopisy, SMS, telefonáty a e-maily	62
19	Psychosociální pomoc pro zaměstnance obecního úřadu i veřejnost.	65
20	Příklady zkratk, se kterými se je možné setkat	68
21	Kde hledat další informace	69

01: Úvod: Obec a místní záležitosti veřejného pořádku

Záležitosti veřejného pořádku jsou jednou z nejdůležitějších otázek samostatné působnosti obcí (§ 35 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění). Primární působnost náleží obci, respektive obecní policii, pokud na území obce působí. Teprve v případech, kdy obecní policie není zřízena a obec není schopná veřejný pořádek zajistit jiným způsobem, přichází na řadu Policie České republiky, případně jiné subjekty.

Zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku ostatně představuje neustálý proces, který není nikdy ukončen a není možné ho omezovat pouze na represivní kroky. Na současných trendech v této oblasti se podepisuje řada faktorů, od nezaměstnanosti až po podíl výskytu sociálně vyloučených lokalit, respektive množství sociálně znevýhodněných osob na daném území. Všichni aktéři, tedy obec, Policie České republiky, nevládní sektor respektive občanská společnost a každý jednotlivec tak musí „přiložit ruku“ k dílu ve společném zájmu.

Ilustrace 01: I experti na úrovni státu a obcí mohou být konfrontováni s nenadálým vývojem

Zvládání výzev, označitelných za narušování veřejného pořádku, přitom není na úrovni obcí (ani všeobecně) zdaleka natolik rozpracováno, jako téma přírodních pohrom nebo průmyslových havárií (snad s výjimkou témat jako je „extremistický pochod“ nebo „divácké násilí“). Existující dokumenty, určené spíše pro veřejnost, často obsahují okřídlenou formulaci „**obratte se na odpovědné orgány, například obecní úřad**“ pro nezbytné instrukce či informace. Jakým způsobem však zajistit, aby obec (osoby ve vedení, zaměstnanci obecního úřadu) věděla, jaké rady a instrukce v této oblasti poskytnout, to není zdaleka vyřešeno. Tuto mezeru si klade za cíl částečně překlenout

tato „Příručka“. Protože se řada témat v rámci tohoto dokumentu vzájemně prolíná a překrývá, některé pasáže na sebe vzájemně odkazují nebo se částečně opakují.

Veřejný pořádek je přitom neurčitým pojmem, jehož obsah je naplňován především praxí. Je tedy výslovně uznávána místní autonomie obsahu tohoto pojmu a i příslušnost obce jej autonomně definovat v rámci své zákonné působnosti při respektování ústavních a zákonných mantinelů.

„Užší“ definice veřejný pořádek chápe jako jeden ze stěžejních úkolů Policie České republiky (§ 12 odstavec 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, v platném znění). Veřejný pořádek (a vnitřní bezpečnost) je součástí tzv. vnitřního pořádku. S pojmem veřejného pořádku je možné se setkat i v Listině základních práv a svobod, v zákoně o Policii České republiky, v zákoně o obecní policii, v trestním zákoně, ale i v zákoně o obcích a v zákoně o přestupcích.

„Širší“ definice veřejný pořádek chápe jako **ochranu pravidel chování lidí na veřejnosti, která nejsou výslovně formulována v právních předpisech a jejichž zachování je přesto nutnou podmínkou spořádaného společenského soužití**, a to podle obecného přesvědčení a zvyklostí, ve zcela konkrétním místě a čase (rušením veřejného pořádku by bylo například hlučné chování během smutečního obřadu a podobně).

Ilustrace 02: Vozidla městské policie Český Krumlov

Zdroj: Wikimedia Commons

02: Partneři obce při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku

Ne všechny, zejména pak menší, obce disponují lidskými či alespoň odbornými kapacitami, aby dokázaly pokrýt všechny aspekty problematiky zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku. Takové obce jistě uvítají pomoc kraje, ústředních orgánů státní správy nebo specializovaných nevládních organizací.

Úřady práce jsou označovány za hlavní nástroj státu pro zabezpečení státní politiky zaměstnanosti, s cílem dosažení plné zaměstnanosti a ochrany proti nezaměstnanosti. Úřady dnes představují zejména výplatní místa sociálních dávek. portal.mpsv.cz/upcr/

Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany je veřejná výzkumná instituce, zřízená Státním úřadem pro jadernou bezpečnost za účelem výzkumné a vývojové činnosti v oblasti chemických, biologických a radioaktivních látek a zabezpečení technické podpory dozorové a inspekční činnosti, prováděné tímto Úřadem v radiační ochraně a při kontrole zákazu chemických a biologických zbraní. www.sujchbo.cz/

Agentura pro sociální začleňování je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády České republiky. Zajišťuje meziresortní koordinaci a spolupracuje s místními aktéry při začleňování obyvatel „sociálně vyloučených“ lokalit. www.socialni-zaclenovani.cz/

Národní centrum kybernetické bezpečnosti: Úlohou Centra, přidruženého k Národnímu bezpečnostnímu úřadu, je koordinace spolupráce na národní i mezinárodní úrovni při předcházení kybernetickým útokům i při návrhu a přijímání opatření při řešení incidentů i proti probíhajícím útokům. www.govcert.cz/cs/

Svaz měst a obcí České republiky je celostátní, dobrovolnou, nepolitickou a nevládní organizací, založenou jako zájmové sdružení právnických osob. www.smocr.cz/

Asociace krajů České republiky je zájmovou nestrannou a nevládní organizací, která byla založena na základě zákonů České republiky. Řádnými členy Asociace jsou kraje České republiky. Základním a společným zájmem krajů je všestranný rozvoj území a potřeb osob v něm žijících. www.asociacekrajů.cz/akcr/

03: Tísňové linky

Pokud jsou obecní zastupitelé či zaměstnanci obce (obecního úřadu) svědky jakékoli situace, při níž jsou ohroženy životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí, je jejich povinností neprodleně přivolat odbornou pomoc. K tomuto účelu slouží následující tísňové linky, přístupné **zdarma** ze všech pevných i mobilních telefonních přístrojů, a to i bez SIM karty.

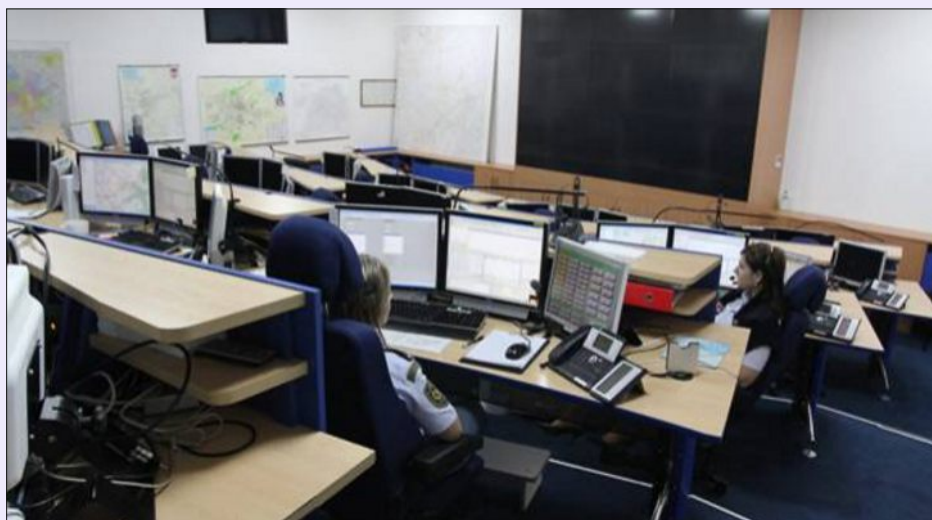
112	Jednotné „evropské“ číslo tísňového volání	Číslo lze použít ve všech mimořádných situacích. Pokud si nejste jisti, o jaký druh ohrožení se jedná, použijte spíše toto číslo než další tísňové linky. Na lince je možná komunikace v angličtině a některých dalších jazycích.
158	Policie České republiky	Číslo použijte, pokud jste svědky dopravní nehody nebo spáchání trestného činu či přestupku.
150	Hasičský záchranný sbor České republiky	Číslo použijte, pokud jste svědky požáru nebo havárie s únikem nebezpečné látky.
155	Poskytovatel zdravotnické záchranné služby	Číslo použijte při stavech ohrožujících život a zdraví lidí.
156	Obecní policie (v obci, kde taková složka působí)	Číslo použijte v případě, že jste svědky narušení místních záležitostí veřejného pořádku.
1210	Horská služba	Číslo použijte v případě, že požadujete záchranné a pátrací akce v horském terénu, respektive první pomoc a transport zraněných v lokalitách, kde Horská služba působí (volání není zdarma).

Doporučená struktura volání na tísňovou linku je následující:

- Sdělte, **co** se stalo (popis a charakter události).
- Sdělte, **kde a kdy** se událost stala.
- Sdělte své jméno a telefonní číslo.
- **Nezavěšujte jako první.**
- Buďte připraveni poskytnout operátorům doplňující informace.

Ilustrace 03: Krajské operační a informační středisko Středočeského kraje, Kladno, kde se sbíhají linky 112 a 150

Zdroj: Hasičský záchranný sbor Středočeského kraje

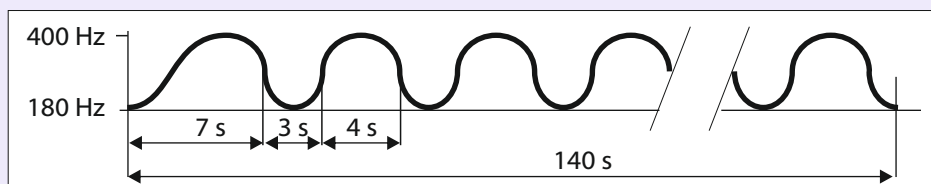
V některých, zejména lidnatějších, obcích fungují služby pro neslyšící, které jim umožňují na určená čísla zaslat SMS. Potřebné informace je možné získat u konkrétních organizací pro neslyšící.

04: Jak se dozvíte, že došlo k mimořádné události?

V případech, kdy může dojít nebo došlo k ohrožení životů a zdraví obyvatel v důsledku mimořádných událostí – živelní pohroma, havárie s únikem nebezpečných látek, či jiné eventuality (teroristický čin, sabotáž, žhářství) – je na příslušném území aktivován tzv. Jednotný systém varování a vyzoomění.

- Základním nástrojem pro **varování** obyvatelstva je v České republice síť sirén. Jejich prostřednictvím se při hrozbě nebo vzniku mimořádné události vyhlašuje signál „**Všeobecná výstraha**“. To je kolísavý tón, který trvá po dobu 140 sekund. Signál může být vyhlašován třikrát za sebou ve tří až pětiminutových intervalech.

Ilustrace 04: Grafické znázornění signálu „Všeobecná výstraha“

- Jedná se o jediný tón sirény, určený pro veřejnost. Užívá se u všech typů mimořádných událost, bez rozdílu. Vedle signálu „Všeobecná výstraha“ existují ještě dva další signály, které jsou určeny „profesionálům“, nikoliv veřejnosti:
  - Signál „Požární poplach“ (**přerušovaný** tón sirény, který napodobuje zvuk „hó-ří, hó-ří“, trvajících po dobu 1 minuty). Vyhlašuje se za účelem svolání jednotek požární ochrany.
  - Signál „Zkouška sirén“ (**nepřerušovaný** tón po dobu 140 sekund). Ten zazní zpravidla každou první středu v měsíci ve 12.00 hodin (v Olomouckém kraji ve 12.05) a slouží k ověřování provozuschopnosti systému varování a vyrozumění („tísňová informace“).
- Sirény mohou být použity jak na území celého státu, tak v konkrétní lokalitě. Bezodkladně po varovném signálu následuje poskytnutí tísňových a dalších informací, jejichž prostřednictvím budou šířeny příslušné pokyny a podrobnosti o okolnostech konkrétní mimořádné situace.
- V místech, kde sirény nefungují, nebo v případech, kdy by systém například kvůli výpadku elektřiny selhal, by se varování i šíření tísňové informace provádělo improvizovaně (viz níže).
- Součástí systému poskytování tísňové informace mohou být zejména následující prvky:
  - celostátní hromadné informační prostředky (celostátní rozhlas a televize);
  - regionální a místní hromadné informační prostředky (regionální rozhlas a televize, kabelová televize); obecní televize nebo rozhlas (tlampače, vozy s amplióny), takzvané „mluvící sirény“;
  - závodní rozhlas, hotelová televize;
  - internetová „úřední deska“ obce nebo internetové zpravodajství;
  - některé obce používají rozesílání varovných SMS pro zaregistrované zájemce;
  - světelné signály a světelné panely (informační tabule).
- V případě výpadku elektřiny mohou být zvoleny další formy informování veřejnosti (které však nejsou vždy použitelné, pokud je třeba, aby obyvatelé zůstávali ukryti v budovách):
  - informování obyvatelstva prostřednictvím motorizovaných spojek s megafony na baterie nebo chodících dům od domu (policisté, hasiči, personál dopravních podniků atd.);
  - celostátní a regionální tisk; vyhlášky pro obyvatelstvo, reklamní poutače (plakáty, billboardy);
  - letáky shazované z letadel a vrtulníků nebo roznášené dům od domu;
  - ve stavu experimentu je možnost rozeslání SMS do všech mobilních telefonů na určitém území.

- Pro případ výpadku elektřiny je vhodné se vybavit přenosným radiopřijímačem na baterie.
- Je třeba vést v patrnosti frekvence regionálních rozhlasových stanic, jejichž prostřednictvím získáte nejkonkrétnější informace o situaci v konkrétní lokalitě.
- Důsledně respektujte pokyny, které od odpovědných orgánů, respektive složek integrovaného záchranného systému, přímo nebo cestou hromadných informačních prostředků, obdržíte.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Obce financují a jinak zajišťují provozuschopnost celé řady „sirén“ (koncových prvků Jednotného systému varování a vyzoomění). Řada „sirén“ je umístěna na budovách a dalších objektech ve vlastnictví obce. V rámci systému jsou využitelné i některé obecní rozhlasly.
- V případě komplikací s fungováním systému (například v případě dlouhodobějšího výpadku zásobování elektřinou) je zřejmá role obce jako subjektu, který by se svými silami a prostředky výrazně podílel na alternativním informování obyvatelstva o doporučeném chování.

Ilustrace 05: Sirény na střeše budovy

Zdroj: ČT 24

Příklad dobré praxe:

Magistrát města Hradce Králové, 13. října 2010: Jedním z projektů oddělení prevence kriminality Městské policie Hradec Králové je „Linka pro neslyšící a nemluvíci spoluobčany“ (fax: 495 707 912; SMS: 731 131 080). Linka není prioritně určena jen pro volání v tísni, kdy je ohrožen život, zdraví nebo hrozí větší škoda na majetku, ale jako

možná komunikace, možnost, kdy se na městskou policii může neslyšící člověk obrátit s žádostí o pomoc, radu či informaci. Při využití tísňové linky je zajištěna spolupráce s tlumočníky z Krajské organizace neslyšících a nedoslýchavých, která ovládá znakovou řeč. Zároveň jsou evidována telefonní čísla sluchově postižených spoluobčanů, kterým jsou v případě potřeby (krizové situace, povodně, atd.) zaslány informační SMS. Jedná se především o situace, kdy město informuje o krizové situaci občany města pomocí sirén.

Jaká je role dalších subjektů?

- **Hasičský záchranný sbor České republiky** je garantem funkčnosti Jednotného systému varování a vyrozumění (soustava selektivně rádiově ovládaných sirén, další místně ovládané sirény a další koncové prvky, jako některé obecní bezdrátové rozhlas). Operační a informační střediska v rámci sboru, stejně jako územní odbory, mohou prvky systému dle potřeby aktivovat. Totéž platí pro jednotlivé obce nebo řídicí střediska jaderných elektráren.
- **Policie České republiky a poskytovatelé zdravotnických záchranných služeb** provozují svá operační střediska na úrovni jednotlivých krajů.
- **Sdělovací prostředky:** Podle § 32 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění, je každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce. Podle § 30 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, v platném znění, je každý, kdo provozuje hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, povinen bez náhrady nákladů na základě žádosti orgánů krizového řízení neprodleně a bez úpravy obsahu a smyslu uveřejnit informace o vyhlášení krizových stavů a nařízených krizových opatřeních při krizových stavech. Specifická role přitom náleží stěžejním veřejnoprávním televizním a rozhlasovým kanálům.

Kde hledat další informace?

- Registrace pro zasílání varovných SMS v rámci některých obcí:
<http://www.krizoveinfo.cz/>
- Portál „Varujeme vás“ k tématu sirén: <http://varujemevas.cz/>
- Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel:
<http://www.asnep.cz/>
- Varovný signál „Všeobecná výstraha“:
<http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/101/102/3861.html>
- Varování obyvatelstva v České republice:
<http://www.hzscr.cz/clanek/varovani-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>

05: Základní pravidla komunikace s médii a veřejností

Na náležitě vedené komunikaci s médii nebo veřejností může záviset úspěšná prevence či zvládnání celé řady mimořádných událostí nebo krizových situací, včetně záchrany životů a materiálních hodnot. Naopak podcenění tohoto aspektu může situaci zkomplikovat a vyhrodit.

Příklad z praxe

Česká televize, 24. října 2007: Tragikomedie. Tak se dá jedním slovem popsat snímek, který natočil štáb České televize v Třebíči. Figuruje v něm starosta, místostarosta a zastupitelka, která je zároveň starostovou přítelkyní. Když televize odvysílala v pořadu Reportéři České televize záběry z trebičského zastupitelstva, zdejší lidé polil pot. Viděli své politiky, kterak vyhadzují štáb, nadávají novinářům do „rypáků“, odstrkují neurvale kameru, volají na štáb strážníky. Politici se hájili po odvysílání tím, že publicisté umně sestříhali natočený materiál tak, aby je zostudili. Televize nabídla veřejnosti i hlavním aktérům promítnutí nesestříhaného záznamu.

- Krizová komunikace není jen komunikování v době mimořádné události či krizové situace, ale i taková specifická forma komunikace, která samotnému vzniku krizové situace zabrání nebo jí předchází. Jakákoli „mimořádná událost“ či „krize“ přitahuje zájmy sdělovacích prostředků, veřejnosti, zainteresovaných orgánů, ale i prostých přihlížejících. S tím je třeba předem počítat.
- Cílem (nejenom krizové) komunikace je šířit správné, včasné, hodnotné, důvěryhodné a přesvědčivé informace ve správný čas a na správném místě, a tím redukovat nejistotu, zabránit panice, uvést věci na pravou míru a pomoci chránit dobré jméno dotčeného subjektu (obce).
- Vždy je dobré pečlivě připravit, jaké informace budou zveřejňovány a kdo je bude sdělovat. Špatnou interpretací může dojít k nedorozumění a chaosu, může nastat prohloubení a prodloužení nežádoucí situace.
- Budování důvěry a empatie mezi obcí, veřejností a médii je polovinou úspěchu. Druhou polovinu pak představuje otevřenost, angažovanost a odbornost osob v čele obce.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Je třeba sledovat mediální zájem o určité téma (napětí v obci). Řada složitých situací začínala jako „nevýznamné výkřiky“ místních obyvatel. Proto je potřeba tyto záležitosti analyzovat, dříve než mohou přerůst v závažný problém, a s veřejností otevřeně komunikovat. Obecně platí, že daleko méně komplikací postihuje ty obce, které provozují aktivní komunikační politiku a dokázaly již v předstihu vytvořit formální i neformální vazby se zástupci lokálních či dokonce celostátních médií.

- Ne všechny obce zřizují pozici tiskového mluvčího. Vždy je však třeba, aby představitelé obce (starosta, jiný určený zastupitel či zaměstnanec) znali alespoň základy komunikace s médii, včetně komunikace krizové. Tyto dovednosti se hodí nejenom v „krizi“, ale i při běžné komunikaci obce navenek.
- V případě, že v týmu může s médii hovořit více osob, je třeba zabránit tomu, aby jejich vyjádření byla protichůdná.
- Žádné mediální vystoupení nesmí obsahovat **utajované informace** tak, jak jsou definovány zákonem o ochraně utajovaných informací či dalšími souvisejícími právními předpisy.

Tiskový mluvčí, tiskové oddělení nebo pověřený zastupitel či zaměstnanec (nejenom v době mimořádné události či krizové situace) vykonává zejména následující činnosti:

- spolupracuje se všemi sdělovacími prostředky a médii;
- zabezpečuje informování veřejnosti o činnosti obecního úřadu;
- připravuje, organizuje a zajišťuje tiskové konference obecního úřadu;
- zabezpečuje pravidelný monitoring zpravodajství, které se týká činnosti úřadu (obce);
- v souladu s výše uvedeným někdy také přímo aktualizuje internetové stránky obce.

Zásady pro roli tiskového mluvčího (pokud je zřízena) lze shrnout do následujících pouček:

- Je třeba v předstihu vhodně nastavit komunikační kanály, a to nejen pro potřeby interní komunikace (v rámci úřadu a jeho příspěvkových organizací), ale také co se týče přenosu informací směrem k veřejnosti, respektive médiím.
- Je třeba přenášet informace rychle – všechny informace musí být k dispozici v reálném čase. Pokud nebude informaci aktivně šířit obec, bude ji šířit někdo jiný a může ji dezinterpretovat.
- Je třeba mluvit pravdu. Lež a fabulace se po čase obvykle vymstí. To ovšem neznamená, že nelze, pokud možno, přednostně hovořit o pozitivních stránkách věci (zaměřovat se na úspěchy, ne na to, co se aktuálně nedaří).
- Je třeba držet se faktů a nepřipustit žádné spekulace či dohady. Na spekulativní otázky je třeba odpovídat opatrně, například ve smyslu „nechceme zmařit probíhající vyšetřování...“.
- Nepoužívejte výrazy typu „bez komentáře“, v krizové situaci to situaci jen zkomplikuje.
- Je třeba se předem připravit na problematiku okruhy. Dobře připraveni musí být nejenom určený mluvčí, ale i další představitelé obce, aby je případný dotaz nezaskočil.

Jedním z možných mediálních výstupů obce je **tisková zpráva**. Při jejich tvorbě platí tato pravidla:

- Je třeba se řídit pravidlem tzv. „obrácené pyramidy“. Hned v prvním odstavci je třeba odpovědět na nejdůležitější otázky: „Kdo?“, „Co?“, „Kdy?“, „Kde?“, případně „Jak a proč?“.

- V prvním odstavci musí být vše podstatné, ve zbytku zprávy jsou pak tato fakta rozepsána.
- Informace je třeba řadit od nejvíce důležitých po méně podstatné. Vyjadřujte se v krátkých, srozumitelných větách. Žádné souvětí by pokud možno nemělo přesáhnout tři řádky.
- Každému dílčímu jevu či faktu je vhodné věnovat samostatný odstavec.
- Zpráva jako celek by neměla přesáhnout jednu stranu A4.
- Pro členění textu neškodí krátký titulek, nejlépe jednoduchá a faktická věta.
- Kvůli případným dotazům je třeba uvést kontaktní osobu a spojení na ni.

V případě velkého zájmu médií je pro obec jednodušší připravit tiskovou konferenci, než odpovídat na dotazy jednotlivě. Určený mluvčí nejprve přivítá účastníky, představí řečníky a sdělí téma konference. Případné podklady se rozdají na začátku akce. Po skončení tiskové konference někdy probíhají individuální rozhovory (pro televizi často před zajímavým pozadím, jako je třeba mapa).

Při **poskytování rozhovoru na kameru** je třeba nepodcenit tyto problematické aspekty:

- Je třeba odpovídat stručně a jasně – sníží se tím možnost „sestříhání“ odpovědi.
- Je třeba dělat jasnou tečku za větou klesnutím hlasu.
- Je třeba vyvarovat se odborných slov, kterým by nemuseli všichni rozumět.
- Je třeba dívat se na redaktora, ne do kamery.
- Je třeba vyvarovat se neverbálních projevů nejistoty (uhýbání očima), které divák citlivě vnímá.

Délka obvyklé televizní či rozhlasové reportáže je 60 až 90 vteřin. Z toho na jednoho řečníka může vyjít třeba jenom 10 vteřin, tedy tři až čtyři věty. Z tohoto důvodu je doporučováno:

- Udržet sdělení krátká (nanejvýš 12 slov). V rozhovoru lze poskytovat jen omezené množství co nejjasněji formulovaných informací, nanejvýš tři klíčová sdělení.
- Klíčová sdělení opakovat (co se chystáme sdělit; vlastní sdělení; rekapitulace toho, co jsme sdělili). Tím se zvýší pravděpodobnost, že i po sestříhání informace doputuje k divákovi.
- K vyvážení jedné negativní informace je třeba využít tři pozitivní. Pokuste se redaktorům „ulehčit práci“ s hledáním mediálně přitažlivé části vašeho vyjádření. „Naservírujte“ jim nějaký zjednodušující bonmot či novinářskou zkratku, korespondující s vašimi zájmy.
- Svě vystoupení si raději předem připravte „nanečisto“ a odzkoušejte ho spolu s kolegy.
- Naprosto nespolehejte na obecnou etiku či autorizaci vystoupení. Počítat je třeba i se skrytou kamerou. „Sestříhání“ nebo dezinterpretaci může obec alespoň částečně řešit tím, že sama pořizuje alespoň zvukové záznamy rozhovorů svých představitelů s novináři a umísťuje je na své internetové stránky nebo je použije v případě jakýchkoli sporů o jejich autenticitu.

Ilustrace 06: Poskytování odpovědí na otázky, policista v obležení novinářů

Příklad dobré praxe:

Svoboda, 5. ledna 2001, Starosta jako mediální hvězda: První muž radnice v Mikulovicích je ideálem sdílného starosty a úředníka, po kterém touží každý novinář. Zatímco mnoho jeho kolegů se snaží novinářům spíše vyhýbat, nechávají se zapírat, či odpovídají vyhýbavě, pan starosta stráví někdy i několik hodin denně tím, že odpovídá na dotazy novinářů. Zjevně pochopil, že čím více je ke sdělovacím prostředkům otevřený, tím více stoupá i jeho popularita, i frekvence článků o obci v tisku, rozhlase a televizi. Skutečnost, že informace, které novinářům poskytuje, vždy také podrobně vysvětluje, mu zpětně pomáhá. Díky svému přístupu si na Jesenícku před časem vysloužil přezdívku Mediální hvězda, protože se stal nejčastěji citovaným starostou okresu.

Mýty spojené s krizovou komunikací

Mýtus	Realita
Sdělování špatných zpráv bude zvyšovat strach a paniku.	Pravda působí proti panice. Panika je jev výjimečný!
Dokud nejsou k dispozici všechny informace, je lepší mlčet.	Uznání nejistoty veřejnost (paradoxně) stabilizuje.
Je lepší nevystupovat na veřejnosti, dokud není známo řešení situace.	Informace veřejnosti o postupu zasahujících složek zvyšují důvěru a podporují pořádek.
Veřejnost nebude problematice rozumět.	Krizová komunikace musí být koncipována tak, aby jí většina veřejnosti rozuměla.
Komunikace není důležitá, dokud se řeší krize. Na komunikaci bude čas „potom“.	Špatná nebo žádná komunikace může krizovou situaci ještě vyhrotil, případně způsobit další krizi.

Kde hledat další informace?

- Příklad aktivního přístupu: Kabelová televize města Kopřivnice a archiv neseštríhaných reportáží: <http://www.ktkstudio.cz/>
- Výsledky soutěže „Tiskový mluvčí roku“: <http://www.komorapr.cz/tiskovy-mluvci-roku>

Kontaktní údaje na policii České republiky

Kraj	Policie České republiky (158)
Hlavní město Praha	974 821 111 krpa.kr.podatelna@pcr.cz http://www.policie.cz/a
Středočeský kraj	974 861 474 krps.podatelna@pcr.cz http://www.policie.cz/s
Ústecký kraj	974 427 006 krpulk.kr@pcr.cz http://www.policie.cz/u
Karlovarský kraj	974 361 111 krpk@pcr.cz http://www.policie.cz/k
Plzeňský kraj	974 321 111 krpp.centralnipodatelna@pcr.cz http://www.policie.cz/p
Jihočeský kraj	974 221 229, 974 221 230 krpc.sekret@pcr.cz http://www.policie.cz/c
Pardubický kraj	974 566 111 krpe.reditelstvi@pcr.cz http://www.policie.cz/e
Královéhradecký kraj	974 521 111 krph.int@pcr.cz http://www.policie.cz/h
Liberecký kraj	974 461 229 krpl.reditel.sekretariat@pcr.cz http://www.policie.cz/l
Kraj Vysočina	974 261 111 podatelna@policievysocina.cz http://www.policie.cz/j
Jihomoravský kraj	974 621 111, 974 621 230 krpb.podatelna@pcr.cz http://www.policie.cz/b
Olomoucký kraj	974 762 535 krpm.reditel.sekretariat@pcr.cz http://www.policie.cz/o
Zlínský kraj	974 661 111 krpz.reditel@pcr.cz http://www.policie.cz/z
Moravskoslezský kraj	974 721 111 krpt.podatelna@pcr.cz http://www.policie.cz/t

Kontaktní údaje na krajské úřady

Kraj	Krajský úřad
Hlavní město Praha	12 444, info@praha.eu Život v Praze, bezpečnost: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/bezpecnost/
Středočeský kraj	257 280 111, podatelna@kr-s.cz Krizové řízení: http://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/krizove-rizeni Pracovní skupina prevence kriminality: http://www.kr-stredocesky.cz/web/socialni-oblast/pracovni-skupina-prevence-kriminality
Ústecký kraj	475 657 111, urad@kr-ustecky.cz Krizové situace: http://www.kr-ustecky.cz/krizove-situace.asp?p1=204715 Prevence kriminality: http://www.kr-ustecky.cz/prevence-kriminality/ds-71832/p1=204835
Karlovarský kraj	353 502 111, podatelna@kr-karlovarsky.cz Sociální činnosti: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Stranky/socialni/cin_socialni.aspx Krizové situace: http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Stranky/kriz-situace/krizove.aspx
Plzeňský kraj	377 195 111, posta@plzensky-kraj.cz Bezpečný kraj: http://www.bezpecnykraj.cz/ Krizové řízení: http://krizoverizeni.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/specializovany-portal-plzenskeho-kraje-pro-krizove-rizeni
Jihočeský kraj	386 720 111, podatelna@kraj-jihocesky.cz Krizové řízení: http://www.kraj-jihocesky.cz/17/krizove_rizeni.htm Prevence kriminality: http://www.kraj-jihocesky.cz/1460/prevence_kriminality.htm
Pardubický kraj	466 026 111, posta@pardubickykraj.cz Prevence kriminality: http://www.pardubickykraj.cz/prevence-kriminality Krizové řízení: http://www.pardubickykraj.cz/krizove-rizeni
Královéhradecký kraj	495 817 111, posta@kr-kralovehradecky.cz Krizové řízení: http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=215 Portál sociálních služeb: http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/
Liberecký kraj	485 226 111, info@kraj-lbc.cz Odbor sociálních věcí: http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/ Krizové řízení: http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page17
Kraj Vysočina	564 602 111, 564 602 100, posta@kr-vysocina.cz Sociální portál: http://www.kr-vysocina.cz/socialniportal.asp Vysočina, bezpečný region: http://www.kr-vysocina.cz/vysocina-bezpecna.asp?p1=26338
Jihomoravský kraj	541 651 111, podatelna@kr-jihomoravsky.cz Sociální oblast: http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=39397&TypeID=12 Krizové řízení: http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=17734&TypeID=2
Olomoucký kraj	585 508 111, posta@kr-olomoucky.cz Krizové řízení: http://www.kr-olomoucky.cz/krizove-rizeni-cl-6.html Sociální záležitosti: http://www.kr-olomoucky.cz/socialni-zalezitosti-cl-17.html
Zlínský kraj	577 043 111, podatelna@kr-zlinsky.cz Sociální oblast: http://www.kr-zlinsky.cz/socialni-oblast-cl-9.html Krizové řízení: http://www.kr-zlinsky.cz/krizove-rizeni-cl-4.html
Moravskoslezský kraj	595 622 222, posta@kr-moravskoslezsky.cz Pracovní skupina prevence kriminality Moravskoslezského kraje: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/pracovni-skupina-prevence-kriminality-msk-26065/ Krizové řízení: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cz/krizove-rizeni-37667/ Sociální věci: http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/soc.html

07: Zvýšená míra kriminality a vandalismu na místní úrovni

Česká republika, podobně jako celá řada dalších evropských zemí, se vypořádává s dopady ekonomického ochlazení. Snaha snížit výdaje veřejných rozpočtů tak mimo jiné vede k tomu, že Policie České republiky omezila výkon svých aktivit, co se týče místa (rušení nebo omezování provozu některých služeb), času (rušení nepřetržitých služeb v řadě lokalit) i rozsahu (snaha omezit, delegovat nebo prostě nevykonávat určité činnosti). Představitelé celé řady obcí, stejně jako nemalá část veřejnosti, tento trend hodnotí velmi negativně.

V lokálním měřítku by mohlo zhoršení situace nastat v souvislosti s celou řadou scénářů (kolaps lokálního zaměstnavatele; zrušení nebo omezení provozu služebny Policie České republiky; zrušení obecní policie; vznik sociálně vyloučené lokality typu „ubytovna“; přistěhování větší skupiny „nepřízpůsobivých“ obyvatel atd.). Některé osoby se do nepříznivé situace dostanou proto, že samy sedly na lep nepoctivcům (lichváři, pronajímatelé bytů za přemrštěnou cenu, jiné druhy podvodníků). Při snaze rozeznat růst napětí v rámci lokality nebo komunity mohou napomoci následující **signály zhoršování se situace**:

- Zvyšující se nezaměstnanost – nezaměstnanost v obci přesáhla určitou míru. I relativně nižší míra nezaměstnanosti, pokud je způsobena skokově (náhlý kolaps velkého zaměstnavatele), může být zničující.
- Nárůst trestné činnosti a rostoucí počet přestupků – především co se týče narušování občanského soužití a vandalismu.
- Stěhování osob z obce nebo lokality pryč.
- Zvyšující se počet rodin v obci závislých na sociálních dávkách (dávkách hmotné nouze).

Ilustrace 07: Vandaly poškozená železniční zastávka Mrač na Benešovsku

zdroj: Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

- Zvyšující se počet osob užívajících alkohol a omamné a psychotropní látky, a to i na veřejných místech. Vznik nebo zvyšující se počet heren nebo zastaváren v obci. Výskyt osob bez přístřeší.

Zodpovědné vedení obce by již při prvních signálech zhoršující se situace mělo přijmout určité preventivní kroky. Takový přístup je mnohem lepší než ad hoc snahy nebo reakce na problém, který obci „přerostl přes hlavu“:

- **Zajištění poradenství** pro potenciálně problematické občany, kterým hrozí, že upadnou do neřešitelné sociální situace nebo dluhové pasti.
- Vytvoření **terénní sociální služby** (jen informovaná obec může situaci efektivně řešit)
- **Opatření v oblasti zaměstnanosti** (zde je manévrovací prostor obce často omezen: „lákání“ zaměstnavatelů na určité úlevy, dotované pozice pro některé osoby v rámci obce, jí zřízených příspěvkových organizací atd.). Zvážit lze sociální bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel.
- Důsledné **potírání záškoláctví** a jiných nežádoucích jevů na úrovni rodin (domácí násilí).
- Snaha o **získávání finančních prostředků** na sociální programy (domácí, ale i mezinárodní dotační tituly).
- Zřízení **„schránky důvěry“**, telefonní linky nebo internetové adresy, určené pro podněty veřejnosti. Zajištění, aby podněty byly řešeny a ti, kdo je nepředkládají anonymně, obdrželi zpětnou vazbu.
- **Pořádání osvětových akcí** pro seniory, zdravotně postižené a další zranitelné skupiny obyvatel (jak se nestat obětí nepoctivců, včetně pořadatelů tzv. „předváděcích akcí“).
- **Podpora neziskového sektoru**, který udělá část práce „za obec“. Ostatně mnohé výše zmíněné aktivity může obec vykonat buďto sama, nebo ve spolupráci s nevládními organizacemi.
- **Instalace kamerových systémů** v obci.

Vyřešením určité části problémů se pak částečně „samy od sebe“ začnou řešit i potíže další. Neřešením se situace naopak zkomplikuje. I drobná opatření se mohou odrazit na pocitu (ne)bezpečí v obci a není vhodné je podcenit.

Pro pochopení celého procesu může být ilustrativní simulace toho, **jaká rozhodnutí mohou stát před obecním zastupitelstvem ve snaze udržet standard bezpečnosti**. V takovém případě se nabízejí například následující eventuality (které se často navzájem nevylučují):

- **Vytváření nebo posílení vlastní obecní policie** je pro některé obce přitažlivé, protože se jedná o bezpečnostní složku, kterou orgány obce v podstatě samy řídí a přímo usměrňují její činnost. Obecní policii obec zřizuje a zrušuje obecně závaznou vyhláškou podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění. Rozhodujícím momentem při zřízení obecní policie je zajištění dostatečných finančních zdrojů jak jednorázových, tak průběžných. Více informací: **Asociace strážníků obecních a městských policií**, <http://www.asompccr.cz/>
- **Uzavření koordinační dohody s Policií České republiky** (podle § 16 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění). Obsah koordinačních

dohod zákon ponechává na zvážení místně příslušných policejních funkcionářů a vedení obce. Nic nebrání tomu, aby do dohod byla zahrnuta například ujednání k prevenci kriminality, spolupráce v oblasti krizového řízení či práce s menšinami). Koordinační dohody jsou svou povahou organizačními ujednáními, nikoliv právně závaznými akty, ze kterých by jejich stranám vznikala práva a povinnosti, jejichž neplnění by bylo možné nějak sankcionovat. Neexistuje povinnost žádné obce ani policejní součásti uzavřít takovou dohodu, stejně tak není ničím povinností v této dohodě setrvat.

Příklad dobré praxe:

Ačkoli je třeba s politováním konstatovat, že většina uzavřených dohod je spíše formální povahy, některé přeci jen obsahují ustanovení, ze kterých je patrné, že jejich strany dbaly na to, aby se jednalo o dokument sepsaný na míru potřeb dané lokality a upravující místní problematiku:

- *boj proti nalévání alkoholu mladistvým (Semily, Hlinsko, Chrudim, Postoloprty, Jablunkov);*
  - *dohled nad pobytovým režimem cizinců (Rokycany, Strašice, Tachov);*
  - *vzdělávací aktivity (Františkovy Lázně, Cheb, Mariánské Lázně);*
  - *stanovení společných postupů proti extremismu, rasismu a terorismu, respektive pro začleňování sociálně vyloučených lokalit (Chomutov);*
  - *součinnost při hrozbě teroristického útoku, nepředvídatelného hromadného narušení veřejného pořádku a živelních pohrom (Brno, Jihlava);*
  - *převozy osob na protialkoholní záchytnou stanici (složení eskorty strážník plus policista nebo dělba práce mezi těmito složkami – Svitavy, Karlovy Vary a řada dalších obcí);*
  - *koordinace přístupu k problematice domácího násilí (Cheb, Mariánské Lázně);*
  - *možnosti parkování policejních služebních vozidel a bezplatného využívání prostor (místností) v majetku obce (to se například týká města Vlašim).*
-
- **Uzavření veřejnoprávního ujednání** s jinou obcí a využívání její obecní policie: Obec, která nezřídila obecní policii, může uzavřít s jinou obcí, která obecní policií disponuje, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené zákonem o obecní policii nebo zvláštním zákonem na území té obce, která obecní policii nezřídila (§ 159 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění; § 3a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, v platném znění). Podmínkou je, že se tak může stát pouze v rámci téhož vyššího územního samosprávného celku (ve stejném kraji). Smlouva vyžaduje ke svému uzavření nebo změně obsahu souhlas krajského úřadu kraje, do něhož obě smluvní strany patří.
  - **Angažování asistentů prevence kriminality:** Jedná se o výsledek projektu odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra (pro roky 2012 až 2014), podpořeného z Evropského sociálního fondu a z rozpočtu Ministerstva vnitra (Program prevence kriminality). Celkem asi 140 asistentů působí v rámci obecní policie ve 47 lokalitách, zejména v Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Asistenti díky znalosti místní komunity pomáhají s udržováním veřejného pořádku a se zvyšováním pocitu bezpečí

veřejnosti. Více informací viz Programy prevence kriminality Ministerstva vnitra: <http://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx>
Projekt „asistent prevence kriminality“ <http://www.mvcr.cz/clanek/informace-o-projektu-asistent-prevence-kriminality.aspx>

Ilustrace 08: Podpis koordinační dohody v rámci statutárního města Olomouc v roce 2013

Zdroj: Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

- **Nasazení dopravních asistentů:** Dopravní asistenti jsou dobrovolníci, kteří se podílí na zajišťování bezpečnosti dětí při jejich cestě z domova do školy a zpět. Dobrovolník musí absolvovat školení zajištěné Policií České republiky v oblasti dopravní bezpečnosti a práce s dětmi a mládeží, zastavuje auta a řídí provoz na obcí vybraných přechodech. Bývá vybaven reflexní vestou a stavěcím terčem. Projekty tohoto typu byly nebo jsou uskutečňovány v Sokolově, v Chodově, Plzni, v Pardubicích, Praze, Mladé Boleslavi, Opavě či v Bechyni. **Více informací, dopravní asistenti v Plzni:** <http://www.bezpecnemesto.eu/dopravni-asistent.aspx>
- **Najímání pracovníků soukromých bezpečnostních služeb,** kteří doplňují obecní policii. Někdy se jedná pouze o „dočasné řešení“ nebo o servis během větších akcí pořádaných obcí. Řada obcí však agentury využívá opakovaně nebo soustavně. Agentura je přitom často povolávána dle potřeby, zasahuje až v případě narušení veřejného pořádku a tudíž je placena pouze za odvedenou práci. Obec tak nemusí platit její měsíční provoz a náklady. Uvedená praxe není v rozporu se zákonem, přesto se může jevit spornou. Personál soukromých agentur totiž nepožívá žádných zvláštních pravomocí ve srovnání s „obyčejným občanem“ (může zabránit páchání trestného činu nebo zadržet člověka, který nějaký čin spáchal). Míra proškolení konkrétního personálu agentury může být rovněž značně proměnlivá.

- **Sponzorování Policie České republiky:** Prostředky obcí mohou přispět k financování konkrétních policejních činností. Příkladem takové spolupráce je řada, peněžní i nepeněžní formou (například jízdní kola, lyže). Výše podpory se odvíjí od možností obce, a od ochoty zastupitelů obce zabývat se bezpečnostní otázkou. Může se jednat i o přenechání movitého či nemovitého majetku, pronájem prostor zázemí za symbolickou cenu, poskytnutí různých služeb atd.
- **Vytváření nebo podpora sousedských hlídek:** Sousedské hlídky (někdy nesprávně nazývané „domobrany“) představují „ad hoc“ řešení v některých případech, jako byla vlna krádeží na hranici s Polskem (Heřmanice, Liberecký kraj, 2012) nebo žhářské útoky (Úterý, Plzeňský kraj, 2005). Hlídky tohoto druhu se osvědčily třeba v chatových nebo zahrádkářských osadách.

Příklad dobré praxe:

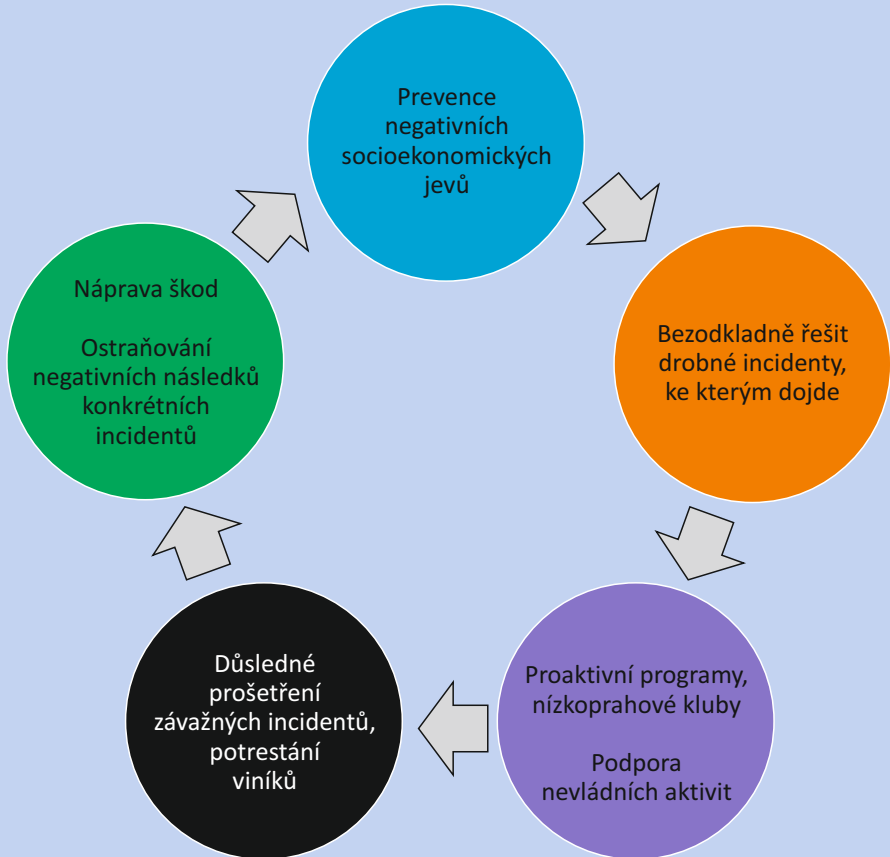
iDnes, 24. července 2014: Protože je zatím zákon na „šmejdy“ krátký, nezbyvá než dělat osvětu. Hradecké centrum Sion pořádá se skupinou dobrovolníků autobusové Výlety pro seniory bez „šmejdů“, aby se důchodci dostali mezi své vrstevníky, mohli se pobavit a nemuseli přitom absolvovat předváděčky. „Nabízíme jim výlety s návštěvou zámků, skanzenů, muzeí či parků v doprovodu průvodců a s možností zastavit se v kavárně nebo restauraci. Cena 149 korun zahrnuje dopravu autobusem a vstupné.“

Některé obce se vydaly cestou, která se může, ale nemusí s proaktivními sociálními opatřeními vylučovat. Jedná se o takzvaný „**koncept nulové tolerance**“, zahrnující aspekty jako důsledné uvalování a vymáhání pokut, postihování zneužívání sociálních dávek, důsledné vymáhání dluhů vůči obci (srážky splátek dluhu z dávek sociální nouze) a exekuce. Kdo neplní pravidla pro pobyt na obecní ubytovně pro sociálně slabé, je bez milosti vystěhován. Tento koncept přitom představuje určitou teorii, jejíž naplňování je z řady důvodů nesnadné. Početná rodina, vystěhovaná před ubytovnou a vyprávějící svou variantu příběhu do médií někdy způsobí, že obec ustoupí a celý koncept nulové tolerance zpochybní.

Příklad dobré praxe:

***Některé obce razí mnohem komplexnější „bezpečnostní“ politiku.** Velmi zajímavý příklad postoje k bezpečnostním výzvám představuje **Sokolov**. Zdejší projekt „Bezpečné město“ je založen na úzké spolupráci samosprávy, městské policie a Policie České republiky, které společným proaktivním přístupem vycházejí vstříc veřejnosti a jejím potřebám a námětům. Město je rozděleno do devíti okrsků, kde v každém působí přinejmenším jeden strážník, policista a obecní zastupitel. Občané se na ně mohou obracet s jakýmkoliv požadavkem, dotazem či námětem týkajícím se veřejného pořádku a bezpečnosti – prostřednictvím infoschránek instalovaných v okrcích, osobně či přes portál bezpecne.sokolov.cz. Koncept se přitom nezabývá jen kriminalitou, ale i krizovým řízením, požární ochranou či sociální prevencí. Nechybí zde ani možnost rozesílání varovných SMS. Konkrétní garanti veřejnost seznamují s určitou problematikou a odpovídají na zasílané otázky.*

Ilustrace 09: Graf, zjednodušeně popisující „ideální“ integrovanou sociálně-bezpečnostní politiku na území obce. Je zřejmé, že se jedná o nepřetržitý proces, jehož jednotlivé kroky se navzájem přímo ovlivňují. Rozhodně se přitom nejedná pouze o „represivní kroky“.

MOŽNOSTI OBCE S OHLEDEM NA OMEZENÍ „PROBLEMATICKÝCH AKTIVIT“ NA SVÉM ÚZEMÍ

Obce mohou (§ 10, zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění), místní záležitosti veřejného pořádku regulovat mimo jiné obecně závaznými vyhláškami:

Povinnosti může obec ukládat v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou

- a) k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány,
- b) pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,
- c) k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně (dále jen "veřejná zeleň") a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti,
- d) stanoví-li tak zvláštní zákon.

Ústavní soud se vyjádřil, že pravomoc zastupitelstva obce vydávat obecně závazné vyhlášky je originárně zakotvena v článku 104 odstavci 3 Ústavy České republiky. Pokud se jedná o ukládání povinností těmito vyhláškami, respektuje se ustanovení článku 4 odstavce 1 Listiny základních práv a svobod a stanoví se zákonem, kdy lze povinnosti ukládat obecně závaznou vyhláškou obce.

Aby obec při vydávání vlastních právních předpisů a stanovování zákazů určitého chování, které obec považuje za škodlivé a které přitom není regulováno platnými zákony, nepřekročila svou zákonnou pravomoc, musí se vždy jednat o místní záležitost. Tedy o nežádoucí jednání, které nepředstavuje jednání jinak státem postihované (trestný čin, přeštek, jiný správní delikt) a které má místní charakter. Pojem místní však nemůže být vykládán tak, že se jedná o jev nepřesahující hranice obce. V praxi se může stát, že určité jednání bude považováno v jedné obci za nežádoucí v takové intenzitě, že bude zakázáno, a v jiné ne.

Způsob a pravidla vyhledávání

Vydávání obecně závazných vyhlášek obce je svěřeno výhradně zastupitelstvu obce na základě zákonného zmocnění a rovněž na základě zákonného zmocnění nařízení obce pak obecní radě. Obecně závazné vyhlášky a nařízení obce musí být vyhlášeny tak, že se vyvěsí na úřední desce, která musí být nepřetržitě veřejně přístupná, a to po dobu 15 dnů, což je podmínkou jejich platnosti. Pro orgány územního samosprávného celku se zřizuje jedna úřední deska. Obsah úřední desky se zveřejňuje i způsobem umožňujícím dálkový přístup tak, jak je uvedeno v novém správním řádu v souladu s § 26 tohoto zákona. Jde tedy o úřední desku jak fyzickou, tak elektronickou. Na úřední desce se v elektronické podobě zveřejňuje v plném znění vše, co je zveřejňováno na fyzické

úřední desce v rozsahu, jak ukládá příslušný zákon (zákon o obcích, správní řád, stavební zákon, zákon o správě daní a poplatků apod.). Kromě toho může obec uveřejnit právní předpis obce způsobem v místě obvyklým. Například v kabelové televizi, na jiných vývěsních místech obecního úřadu, na internetu, v tisku prostřednictvím tiskových zpráv apod.

Čemu věnovat pozornost

Dnem vyhlášení právního předpisu obce je první den jeho vyvěšení na úřední desce. Právní předpis obce nabývá účinnosti patnáctým dnem následujícím po dni jeho vyhlášení, pokud v něm není stanoven pozdější počátek účinnosti. V případě, kdy to vyžaduje naléhavý obecný zájem, může právní předpis obce nabýt platnosti a účinnosti již dnem vyhlášení. Důvody, v čem spočívá naléhavý obecný zájem a skutečnost, že právní předpis obce nabývá dřívější účinnosti, musí být v právním předpisu obce uvedeny.

Závažným problémem, který již souvisí spíše s realizací právních předpisů obce, je legisvakanční lhůta. Obec by měla vždy dát takovou lhůtu mezi platností a účinností, aby se jednak mohly osoby s obsahem právních předpisů obce seznámit, ale též aby při stanovení nové povinnosti měly rozumnou dobu na odstranění stavu, který je nově definován jako protiprávní. Vhodné je věc řešit v rámci přechodných ustanovení, kdy by se vůči existujícím stavům uplatnila delší lhůta pro jejich odstranění než okamžikem účinnosti právních předpisů obce (nepravá retroaktivita).

Dozor nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí vykonává Ministerstvo vnitra. To také obcím poskytuje v této oblasti metodickou pomoc. Obec nemůže v obecně závazné vyhlášce stanovit to, co trestní zákon, přestupkový zákon, zvláštní zákony. Ani nemůže stanovit to, co upravuje jiný platný zákon, odchýlně od něj. Často se však děje, že obec přistoupí k přijetí obecně závazné vyhlášky, i když ví o její formální nezákonnosti či neústavnosti, aby díky formálnímu procesu jejího rušení **upozornila zákonodárce na skutečnost, že existuje reálný problém**, jemuž by se měl věnovat a případně přijmout novou zákonnou úpravu.

Které oblasti veřejného pořádku se obce snaží regulovat obecně závaznou vyhláškou:

- konzumace alkoholu, případně kouření na veřejných prostranstvích;
- aplikace omamných a psychotropních látek na veřejně přístupných místech;
- používání zábavné pyrotechniky na veřejných prostranstvích;
- hluk (hlučné činnosti) a rušení nočního klidu;
- podmínky pro pořádání veřejnosti přístupných akcí;
- znečištění ulic a jiných veřejných prostranství, včetně například vylepování plakátů;
- rozdělávání a udržování otevřených ohňů a ochrana a údržba veřejné zeleně (sekání, úklid);
- chov zvířat, pohyb psů a jiných zvířat;
- žebření či prostituce (poskytování a nabídka erotických služeb);
- jízda na skateboardech a kolečkových bruslích.

Kde hledat další informace?

- Podklady Ministerstva vnitra k tématu možné regulace prostituce na obecní úrovni: <http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-a-obecne-zavazne-vyhlasaky-obci.aspx>
- Agentura pro sociální začleňování k možnostem regulace bezdomovectví a narkomanie obcemi: http://www.socialni-zaclenovani.cz/07%20-%20Bezpecnost%20a%20kriminalita/07_Bezpecnost_a_kriminalita.pdf

Vybrané oblasti veřejného pořádku

Hluk a rušení nočního klidu

Ochrana proti vlivům přílišného hluku je obsažena v zákoně o ochraně veřejného zdraví a nepřekročitelné hygienické imisní limity hluku vibrací ve venkovním prostoru jsou upraveny vládním nařízením č. 502/2000 Sb. vyplývajícím ze zákona č. 258/2000 Sb., konkrétní hladinou akustického tlaku. Pokud by hluk překročil stanovený hygienický limit, může být použita sankce.

Stávající zákony ale například pojem nočního klidu nevymezují a ani striktně neurčují tzv. noční klid („policejní hodinu“). Dobu nočního klidu od 22 do 6 hodin lze tak považovat za obecnou zvyklost či obecně uznávané pravidlo, kterému příslušné ustanovení poskytuje zákonnou ochranu. Obec ale musí v souladu s ustálenou judikaturou Ústavního soudu dodržet meze své působnosti stanovené zákonem. „Obce tedy nemohou paušálně zakázat používání hlučných zařízení nebo zakázat jejich používání po delší čas. Je však možné používání těchto zařízení přiměřeně omezit. Například v ranních a večerních hodinách, po celý jeden den pracovního klidu za předpokladu, že je to kompenzováno možnostmi užívat je po celý další den víkendu a podobně. Je však nutné, aby takový zákaz byl v souladu s principem proporcionality a zohledňoval právo občanů a vlastníků nemovitostí obhospodařovat svůj majetek.

Protihlukovou vyhlášku omezující práci s hlučnými stroji či používání pyrotechniky zavedly obce jako Ostrava, Opava, Bruntál nebo Jičín. Omezení používání hlučných strojů platí ve dnech pracovního klidu i v řadě menších obcí.

Příklad z praxe

Slovácký deník, 16. srpna 2013: Nastartovat sekačku nebo „cirkulárku“ v neděli nebo ve státní svátek? Něco takového si už musejí obyvatelé Babic pořádně rozmyslet. V obci totiž začala platit vyhláška, která hluk v některých dnech zakazuje. „Každý je povinen zdržet se o nedělích, státních svátcích a ostatních svátcích v době od 6 do 22 hodin veškerých prací spojených s užíváním zařízení a přístrojů způsobujících hluk“, říká nová vyhláška.

Pití alkoholu na veřejnosti

Tato problematika je upravena v zákoně č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

a o změně souvisejících zákonů (tabákový zákon), v platném znění, kde jsou poměrně rozsáhle a podrobně oproti předchozí zákonné úpravě řešeny podmínky prodeje nebo podávání alkoholických nápojů a povinnosti osob prodávajících alkoholické nápoje. Rovněž se zakazuje prodej alkoholických nápojů pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku, nebo umístěných v prostorách, do nichž mají vstup osoby mladší 18 let.

Obec pak v samostatné působnosti může v případě konání kulturní, společenské nebo sportovní akce přístupné veřejnosti s důvodným rizikem nárůstu problémů a negativních společenských jevů způsobených jednáním fyzických osob pod vlivem alkoholu obecně závaznou vyhláškou omezit nebo zakázat v určitých dnech nebo hodinách nebo na určitých místech prodej, podávání a konzumaci alkoholických nápojů. Plošný zákaz obvykle přijatelný není. Judikatura akceptuje jako možnost určení specifických míst i následující definici zákazu: Požívání alkoholických nápojů na vymezených místech obce, která budou označena nápisem „Zákaz požívání alkoholických nápojů“. Zdržování se na veřejném prostranství s otevřenou lahví nebo jinou nádobou s alkoholickým nápojem, zjevné umožňování konzumace (rozlévání, výdej otevřené lahve obsahující alkohol) posoudil Ústavní soud jako činnost bezprostředně předcházející samotnému požití alkoholu. Na základě uvedeného je lze podřadit pod samotnou konzumaci na veřejném prostranství a odpovídajícím způsobem omezit. Pouhý přenos nádoby (džbán, láhev) postihu nepodléhá.

Hazardní hry, „hrací automaty“

Část hazardních přístrojů podle současného právního rámce povoluje obec a část Ministerstvo financí. Zájmy obou stran se často rozcházejí. Ministerstvo bojuje proti nelegálním hernám a daňovým únikům, ale sociální dopady povolených automatů na obce nezdědka bagatelizuje. Právní rámec by se však mohl v současnosti (červenec 2014) posunout ve prospěch větší role obcí. Ne všechny obce však „hazard“ bojkotují. Pro mnoho z nich výnos z poplatků za povolené automaty představuje sumu, se kterou by se v rozpočtu těžko loučily (v celostátním měřítku je to okolo 8 miliard korun).

Nález Ústavního soudu PL 29/10 ze dne 14. června 2011 obsahuje rozhodnutí, že veškeré hazardní přístroje, nejen klasické „výherní hrací přístroje“, podléhají plně regulaci obcí. I přístroje povolené Ministerstvem financí musí respektovat § 17, odstavec 11 zákona o loteriích, tedy nelze povolovat hazardní přístroje v sousedství škol, školských zařízení, zařízení sociální a zdravotní péče, budov státních orgánů a církví. Stejně tak je třeba respektovat obecně závazné vyhlášky, které mohou toto sousedství v konkrétní obci přesně vyčíslit (například do vzdálenosti 100 metrů).

Jednou z nejaktuálnějších výzev jsou tzv. „kvízomaty“. Tyto stroje se snaží vzbuzovat dojem, že se jedná o „vědomostní“ testy. Pokládané otázky jsou však banální (například $1 + 1 = 3$, ano nebo ne?) a nakonec vše rozhoduje náhoda. Jedná se zároveň o snahu o daňové úniky.

Jaké argumenty používají kritici provozování „hazardních přístrojů“?

- Patologické hráčství je závažná návyková nemoc (diagnóza F63.0), která v prostředí České republiky postihuje mnohonásobně více osob, než třeba závislost na těžkých drogách.
- Provozování hazardních automatů generuje specifickou majetkovou a násilnou trestnou činnost (nezákonné opatřování finančních prostředků na hazardní hru). Údajně okolo 60 % sociálně vyloučených lokalit hazard trápí. Policisté se opakovaně vyjadřují, že v místech, kde se zrušily herny, klesá i trestná činnost.
- Patologický hráč ovlivňuje 10–15 dalších osob ve svém rodinném, sociálním, sousedském, pracovním a volnočasovém okolí. Mezi časté dopady patologického hráčství patří rozchod nebo rozvod s partnerem/manželem, narušení výchovy dětí, ztráta zaměstnání, zadlužení, bezdomovectví, omezení kontaktů s blízkými osobami atd.

„Slovníček“ některých pojmů, souvisejících s hazardními hrami:

EMR:	elektromechanická ruleta
IVT:	interaktivní videoloterijní terminál
JTHZ:	jiné technické herní (hrací) zařízení
VHP:	výherní hrací přístroj
VLT:	videoloterijní terminál
VTZ:	vícemístné technické (hrací) zařízení

Kde hledat další informace

- Občanské sdružení „Občané proti závislostem“: <http://antigambling.webnode.cz/>
- Občanské sdružení „Stop závislosti“, portál k tématu hazardu: <http://stopzavislosti.cz/>
- Občanské sdružení „Brnění“: <http://www.osbrneni.cz>
- Občanské sdružení „Brnění“ a mapy hazardu: <http://www.mapyhazardu.cz/>
- „Mapy nelegálního hazardu“, portál loterijní asociace SPELOS: <http://www.mapynelegalnihohazardu.eu/>

„Ubytovny pro sociálně slabé“

Ubytovny představují v rámci České republiky fenomén specifického podnikatelského záměru. Doplatky na bydlení, jedna z dávek v hmotné nouzi, jsou zde totiž i po nedávných změnách velmi štedré (v závislosti na počtu osob v domácnosti a velikosti obce). Sestěhováním osob s nárokem na tento typ sociální dávky prostředky míří přímo na účet provozovatele ubytovny.

Pokud obec se zřízením „ubytovny“ nesouhlasí (některé obce totiž samy ubytovny provozují), může se pokusit o následující protipatření:

- Důsledně zkontrolovat příslušné dokumenty (zejména zda byl objekt zkolaudován pro bydlení). Majitelé některých objektů postrádají stavební povolení nebo budovy jsou zkolaudovány například jako kancelářské prostory, fungují tak nelegálně.
- Zkontrolovat, zda objekty vyhovují dalším podmínkám a platným právním předpisům (například co se týče hygienických podmínek). Zde je možná součinnost s krajskými hygienickými stanicemi nebo Českou inspekcí životního prostředí (<http://www.cizp.cz/>, 800 011 011). Provozovateli může být udělena pokuta nebo může být jinak přiměřeně k nápravě stavu.
- Komplikace mohou nastat i při přihlašování osob k trvalému pobytu v obci (které se řídí zákonem o evidenci obyvatel). Téma může řešit i nový územní plán obce, který například uvede, že určitý areál lze do budoucna používat pouze pro poskytování sociálních služeb a nikoli pro poskytování ubytovacích služeb.
- V krajním případě může obec objekt „preventivně“ nebo i ex-post odkoupit.

Ilustrace 10: Policejní akce na jedné z ubytoven v Klatovech, rok 2009

Zdroj: Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

Příklad z praxe

TV Nova, 29. října 2013: Ubytování pro sociálně slabé je podnikání, které málokde vítají. Místní často tlačí na to, aby představitelé obcí vzniku takové ubytovny zabránili za každou cenu. A to je i případ Strážného na jihu Čech. Tamní radnice se rozhodla, že odkoupí dům, ve kterém chtěl soukromník toto zařízení provozovat. To moc dobře vědí majitelé podobných objektů, kterých jsou na jihu Čech desítky. Obce prý dokonce vydírají. A ty, aby zajistily pořádek a klid, musejí platit.

Kde hledat další informace

- Hmotná nouze, doplatek na bydlení: <http://socialni-davky-2014.eu/hmotna-nouze-doplatek-na-bydleni-2014/>

Žebrání

Žebrání není v právním řádu České republiky definováno. Obecně se tímto pojmem rozumí počínání, kterým dotyčný prosí o dar. Zpravidla se jedná o jídlo, pití, peníze či cigarety. Aktivní či pasivní žebrání je schopno ohrožit majetek, bezpečnost a v neposlední řadě i dobré mravy. Kromě toho se v souvislosti s ním vyskytují i další nežádoucí jevy jako nárůst kriminality, požívání alkoholu atd. Žebrání však obvykle není fenoménem, který by postihoval celé území obce. Pověštinou se jedná o problematiku určitých lokalit. Při vědomí zásady proporcionality je tedy obvyklejší uvedenou činnost zakázat jen na specifických místech. S tím koresponduje i nález Ústavního soudu Pl. ÚS 69/04 ze dne 8. března 2007 a Pl. ÚS 50/03 ze dne 21. září 2004, které mimo jiné dovolují obecně závaznou vyhláškou vymezit území „se zákazem žebrání“ formou okruhu určitých metrů od chráněného zařízení (škola atd.).

Výkup druhotných surovin

Výkupny druhotných surovin (zejména kovů) nesmí vykupovat evidentně kradené materiály, mnohdy to však dělají. Tím vznikají státní, obcím a soukromým osobám značné škody. V blízkosti výkupen často vznikají černé skládky, kde zloději „odkládají“ zbytky spotřebičů, které nelze vykoupat. Do půdy či vod tímto způsobem unikají škodlivé látky.

Ilustrace 11: V únoru 2011 proběhla na Benešovsku kontrola sběrů druhotných surovin, která nezjistila žádné pochybení

Zdroj: Krajské ředitelství policie Středočeského kraje

V současnosti (červenec 2014) se zvažuje model, kdy vydání povolení k provozování zařízení ke sběru odpadu bude podmíněno závazným stanoviskem obce, na jejímž katastrálním území bude zařízení umístěno. Obce převedení pravomoci povolovat výkupny na svém území vítají. Doposud totiž výkupny povolovaly krajské úřady a obce nemohly jejich počet na svém území ovlivňovat.

Kde hledat další informace

- Enviweb a téma výkopen surovin:
<http://www.enviweb.cz/clanek/odpady/91842/maji-vykupny-sve-opodstatneni>
- Česká asociace odpadového hospodářství: <http://www.caoh.cz/>

08: Migrační vlna

Vnitrostátní nebo mezinárodní migrace představuje v rámci lidské společnosti přirozený jev. Pokud však dojde k migrační vlně náhle, například z důvodu humanitární krize, může to pro cílovou destinaci představovat nemalé komplikace. Jedná se o složité téma, které je dominantně řešeno na celostátní úrovni. Přesto je vhodné zmínit i určité výzvy, které se mohou týkat jednotlivých obcí.

Příklad z praxe:

ČTK, 30. července 2009: Hranice nelegálního kempu rumunských Romů, ve kterém ženy ve středu po praní v Počernickém rybníku usilovně sušily v trávě prádlo, je už z dálky zřetelně ohraničen uválenou travou, čerstvě vypálenými ohništi a odpadky. Na přístupových cestách se hromadí odpadky, válí desítky lidských výkalů a použité dámské vložky. Na hladině rybníka u břehu plavaly zbytky potravin. Situace je o to horší, že v tomto případě jde o skupinu možných zdrojů onemocnění, pocházející z ciziny, kde se může vyskytovat řada onemocnění u nás již vlastně neznámých. Za táboření na zákonem chráněném místě přítom v České republice hrozí fyzické osobě pokuta až 100 000 korun. Romové by prý v Česku už dávno nebyli, nebýt tragické nehody sedmnáctiletého Roma, který se málem utopil při koupání v pískovně u Staré Boleslavi. Už před tím řekli, že netrvají ani na přebývání u Počernického rybníka, ale nabízený kemp byl pro ně příliš drahý. S odjezdem z Prahy však nepočítají, dokud nebude z nemocnice propuštěn jejich krajan.

- Typový plán v působnosti Ministerstva vnitra pro typ krizové situace „Migrační vlna velkého rozsahu“ popisuje situaci, kdy prudce zesílí tlak cizinců na státní hranice České republiky s cílem legálně nebo nelegálně vstoupit na území státu, pobývat zde nebo se přesunout do dalších zemí. Tento vývoj s sebou nese řadu negativních důsledků a dopadů na bezpečnostní situaci, hospodářství a společnost (možný nárůst kriminální činnosti migrantů, negativní reakce domácího obyvatelstva).
- Problematika zvládnutí dopadu masové migrační vlny je tak bezesporu tématem, jehož řešení dalece přesahuje kapacity jednotlivých obcí.
- Důležitým aspektem krizové situace je tzv. „absorpční schopnost“ České republiky jako celku, respektive jednotlivých lokalit, kde je migrační vlna nejintenzivnější.
- Záleží přitom také na tom, jestli tento scénář nastal v létě (kdy je možné využít budování stanových městeček nebo uprázdněných školních objektů a studentských kolejí) nebo v zimě, kdy je situace po všech stránkách složitější.
- Pokud pro „stabilizaci“ migrantů nepostačí nebo se nepodaří využít „legální“ kapacity, jakými mohou být existující nebo nově vytvořená pobytová střediska (s důrazem na objekty Ministerstva vnitra, Policie České republiky a Armády České republiky), pak je třeba předpokládat tlak na další objekty, vlastněné či provozované například nevládními organizacemi a právě obcemi. Vyloučit nelze ani **vznik nekontrolovaných tábořišť pod širým nebem** (vedoucí k devastaci krajiny, včetně možných lesních požárů).
- Ubytování, stravování a zdravotní a jiná péče o migranty je výzvou, která vyžaduje

- mimo jiné okamžité uvolnění nemalých finančních prostředků z veřejných rozpočtů.
- Vyloučit nelze ani vyhlášení stavu nebezpečí (hejtmani) nebo nouzového stavu (vláda České republiky).
  - Daleko pravděpodobnější eventualitou je nicméně postupné přistěhování osob s migračním či menšinovým pozadím do určitých lokalit, které s sebou může nést určité formy napětí.
  - Výzvou je i vylidňování celých regionů v České republice (negativní proměnné se navzájem akcelerují a vzniká tzv. vnitřní periferie státu). I to jsou trendy, které je třeba perspektivně řešit a které stát, kraje i řada obcí často reflektuje až ex-post.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Ve vztahu k obcím (a krajům) Typový plán předpokládá výslovně pouze dva úkoly: aktivace krizového řízení a zabezpečení činnosti krizových štábů a spolupráce při zabezpečení ubytování pro uprchlíky, vytipování vhodných objektů, poskytování zdravotnické péče a humanitární pomoci.
- V praxi by takový vývoj na obce zřejmě kladl daleko větší finanční, personální a jiné nároky, které je vhodné v daleko větší míře předjímat prostřednictvím cvičení orgánů krizového řízení.

Příklad dobré praxe:

Šumperský deník, 6. leden 2014: Radnice v Jeseníku podpoří i letos rodiče při narození dítěte vyplacením porodného ve výši 5 000 korun. Příspěvek dostanou matky s trvalým pobytem ve městě. Jeseník takto podporuje narození dětí již několik let, snahou je zvýšit počet obyvatel a udržet ve městě mladé rodiny. Na porodném město každoročně vyplátí na půl milionu korun.

Jaká je role dalších subjektů?

- Policie České republiky (ať bude nebo nebude vyhlášen krizový stav) bude sice plnit své „standardní“ úkoly, ty však zřejmě přizpůsobí rozsahu a době trvání migrační vlny (některé úkoly budou plněny například ve větším rozsahu s větší četností nebo intenzitou, mimo stanovenou pracovní dobu apod.). Je možné předpokládat zvláštní bezpečnostní akce pro zabezpečování veřejného pořádku a dokumentaci možné kriminální činnosti.
- Předpokládá se i využití sil a prostředků Armády České republiky ve prospěch plnění úkolů Policie České republiky.

Kde hledat další informace?

- Téma „migrace“ na stránkách Ministerstva vnitra České republiky <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx>
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, projekty integrace cizinců: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyhlaseni-dotacniho-programu-podpora-aktivit-v-oblasti>

09: Stávka

Právo na stávku je u zaměstnanců zaručeno ústavou. Ať už je odůvodnění stávky jakékoli, její forma může být různá. Od stávky symbolické, kdy „stávkující“ například pouze nosí odznaky s informací, že vyhlásují stávkovou pohotovost, přes „skutečnou“ stávku, s nepřítomností na pracovišti, až po stávku „okupační“, kdy se zaměstnanci nachází na pracovišti, ale nepracují. „Stávkovat“ je možné i prostřednictvím detailního dodržování všech předpisů. Stávka může také přerůst v blokádu nebo nepokoje pod širým nebem (viz jiné pasáže „Příručky“).

Příklad z praxe:

ČTK, 7. prosince 2010: Stávku zaměstnanců veřejných služeb podpoří na Městském úřadu v Náchodě, podpora bude vyjádřena umístěním letáků o stávce v budovách a kancelářích úřadu. Pro veřejnost ale bude úřad fungovat jako obvykle. Jeho chod, všechny agendy a činnosti se budou vyřizovat standardním způsobem, a to v plném rozsahu. Naopak Police nad Metují, Hronov, Jaroměř nebo Červený Kostelec se do stávky nezapojí. Třemi auty zítra odjedou do Hradce Králové provozní zaměstnankyně mateřských škol z Broumova, které chtějí protestovat proti snižování platů. Jinou formu podpory, ale ze stejného důvodu, zvolili v mateřské školce v Bělovsi, kde učitelky zachovávají normální provoz, ale nebude se vařit a děti si zítra musí přinést do školky vlastní stravu.

Ve sledované oblasti existuje – ve vztahu k obci – několik možností:

- **Stávkuje sama obec, obecní úřad, a to za podpory vedení obce.** Příkladem může být Moldava (okres Teplice), kde byl v listopadu 2003 týden uzavřen obecní úřad, dokud se obec nedohodla s Finančním úřadem v Teplicích o mírnějším průběhu sankce za nesprávně užitou dotaci.
- **Stávkují jednotlivci v rámci obecního úřadu, kdy vedení obce zůstává neutrální nebo stávku výslovně nepodpoří.** V řadě případů stávkujícím nezbyvá, než si na stávkování vzít dovolenou nebo neplacené volno (Magistrát Plzeň, srpen 2003; obecní úřad Cheb, prosinec 2010).
- **Stávkuje personál obcí zřizovaných příspěvkových organizací (základní školy, školky, knihovny, muzea, zoologické zahrady atd.).** Citelnost takové stávky se může lišit, od mírnějších forem (částečné omezení služeb nebo otevírací doby, uzavřené školní jídelny, namísto výuky je ve škole náhradní program), až po větší komplikace (to se týká zejména omezení fungování školek a škol I. stupně).
- **Stávka se netýká personálu obce, ale dopadá na obyvatele (nejezdí autobusy nebo vlaky, kterými by se děti a studenti dopravili do školy a dospělí do zaměstnání atd.).** V některých případech se obec může snažit své obyvatele alespoň informovat o možném vývoji. Někdy se dokonce podaří na obecní náklady vypravit autobus, který by pomohl těm, kteří se nemohou dopravovat jiným způsobem (senioři k lékárně atd.).

Jaká je role obce v této oblasti?

- Záleží na tom, jak se obec postaví ke stávce jako takové. Zda své obyvatelstvo a další „klienty“ postaví do složité situace a doufá, že veřejnost podpoří požadavky, kvůli kterým se stávkuje – nebo jestli se snaží veřejnosti vyjít vstříc, ať už myšlenku stávky podporuje nebo ne.
- Zejména citelné je to v případě obcí zřizovaných škol. Pokud vedení obce cítí spíše s rodiči, kteří by se o děti museli neplánovaně postarat, pak následuje paleta kroků, počínaje žádostmi, aby škola připravila dětem alespoň náhradní program.

Jaká je role dalších subjektů?

Role Policie České republiky spočívá v zajištění veřejného pořádku, bezpečnosti osob a pokud možno i v zajištění určité průjezdnosti pozemních komunikací, respektive dopravní obslužnosti, v souladu s platnými zákony. Přitom mohou být využity například policejní antikonfliktní týmy.

Příklad dobré praxe:

TV Nova, 26. srpen 2003: Mnozí starostové se bojí hněvu veřejnosti, která se proti nim postaví, když nezajistí provoz škol ... Způsob protestu je ale chytře vymyšlen. Nebude komplikovat život rodičům ani dětem, a tak ředitelé nejsou příliš proti. Ve školství a zdravotnictví se špatně stávkuje, protože cokoliv, co lékaři a pedagogové udělají naostro, se nakonec obrátí proti nim. Učitelé budou zřejmě stávkovat tak, že místo výuky půjdou mezi 9. a 10. hodinou s dětmi na vycházku nebo si s nimi budou povídat a číst jim pohádky.

Kde hledat další informace?

- „Stávkový řád“, Lékařský odborový svaz; Svaz českých lékařů:
http://www.lok-scl.cz/images/tinymce/files/DOKUMENTY_zakladni/stavkovy_rad.pdf

10: Blokádá pozemních komunikací

Blokádá pozemních komunikací nebo přístupových cest k určitému zařízení patří mezi specifické formy protestu či nátlaku, k níž dochází i na řadě míst České republiky. Motivace účastníků i role obecního zastupitelstva se může v konkrétních případech propastně lišit. Může se jednat jak o akce samostatné, tak o součást stávky, pochodu nebo demonstrace.

Příklad z praxe

ČTK, 7. října 2011: Blokádá proti kácení kůrovcem napadených stromů na Šumavě může přijít stát na další desetitisíce korun. V kauze nastal zásadní zlom: Krajský soud v Plzni rozhodl, že policisté proti aktivistům zasáhli neoprávněně. Blokádá měl rozpustit obecní úřad, ale nikoliv policie. Aktivisté teď mohou žádat uhrazení vzniklých škod a už rovnou řekli, že budou chtít i odškodnění. „To, co se na Šumavě dělo, bylo shromáždění, a jako shromáždění nebylo rozpuštěno v souladu se zákonem. Pokud policie na místě konala kroky, pak vybočila ze svých pravomocí, protože rozpustit toto shromáždění měl Obecní úřad Modrava,“ popsal rozsudek místopředseda krajského soudu.

Někdy se veřejnost snaží blokádou vyvinout tlak – mimo jiné – i na obecní úřad. Jindy se obecní zastupitelé sami zapojí do blokád, nebo ji dokonce organizují, aby upozornili na výzvy, které se jim nedaří na obecní úrovni vyřešit. „Blokované“ mohou být nejen vytížené komunikace, ale například i místa těžby dřeva, stavby spaloven, uprchlických táborů nebo zařízení pro resocializaci vězňů.

Akce obvykle vzbudí mediální ohlas a často i sliby řešení situace z řad zainteresovaných aktérů (v rámci obce i mimo ni). Praktická realizace však bývá otázkou řady let. Rozhodně ne všechny blokádá však získávají podporu či pochopení širší veřejnosti (která jimi je nebo se cítí být poškozena).

K blokádám se také uchyluje veřejnost v obcích, trpících hustou automobilovou dopravnou, a dožadují se stavby obchvatu nebo jiných řešení. Příkladem může být Kočov u Tachova (srpen 1999), Drmoul u Mariánských Lázní (říjen 2008) nebo Havlíčkův Brod (blokádá jedné z ulic ve městě v září 2011).

Jednou z metod „blokád“ je neustálé přecházení demonstrantů přes přechod pro chodce (například akce, opakovaně pořádaná obecními úřady obcí Hrádek a Bystřice na Třinecku, požadujícími urychlené řešení situace okolo silnice I/11 v červenci 2010).

V květnu 2012 byla na několika místech na Vysočině a v Jihomoravském kraji použita metoda „blokád“ prostřednictvím souvislých kolon pomalu jedoucích zemědělských strojů. Jednalo se o protest proti zrušení „zelené nafty“ a zavedení spotřební daně z vína.

Specifickým případem mohou být blokádá pozemků s nevyjasněnými vlastnickými vztahy, kdy jedna ze stran pozemek ohradí, bez ohledu na to, že se na něm například nachází veřejností využívaná pozemní komunikace (například spor o autobusovou točnu v Javorovci v okrese Uherské Hradiště v srpnu 2014).

Jaká je role obce v této oblasti?

- Ať je motivace akce jakákoli a organizátorem kdokoli, v první řadě je třeba zajistit, aby při akcích tohoto druhu nedošlo k ohrožení života a zdraví osob na obou stranách pomyslné „barikády“ (například najíždění vozidel mezi demonstrujícími). Právě kroky, vedoucí k uklidnění emocí a nekonfliktnímu průběhu akce, by mohl zajistit obecní úřad.
- Je přitom třeba, aby akce nebránila například průjezdu sanitních vozů. Pokud by blokáda zapříčinila vážné poškození zdraví nebo smrt, jednalo by se o trestný čin.
- V České republice zatím asi neexistují precedenty, týkající se úhrady škody za zdržení způsobené blokádou (ušlý zisk a jiné negativní dopady). Totéž platí pro „naúčtování“ nákladů, které by Policii České republiky vznikly odstraňováním překážek blokujících komunikaci.

Ilustrace 12: Rok 2010, policisté zajišťující pořádek během blokády v Hrádku

Zdroj: Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Příklad dobré praxe:

ČTK, 14. prosince 1999: *Opojný pocit včera prožili někteří obyvatelé Dobré. Se svíčkami v ruce stáli na silnici, ke které se obvykle kvůli tisícům projíždějících aut téměř bojí přiblížit ... Přichází místostarosta Dobré. U úst drží megafon. "Děkujeme vám, ale už běžte domů. Jsme rádi, že se nikomu nic nestalo, ale nepokažme si to a dnes akci skončeme".*

Jaká je role dalších subjektů?

- **Policie České republiky** je na základě § 42a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, oprávněna povolit zablokování pozemní komunikace. Při zjištění porušení zákona uplatňuje donucovací prostředky pro uvolnění neoprávněně zablokované komunikace. Organizátorům akce může udělit pokutu v přestupkovém řízení až do výše 500 000 korun.
- Řada blokad se snaží apelovat na **Ředitelství silnic a dálnic** jako na subjekt, který může ovlivnit termíny konkrétních staveb (průtahy, silnice, mosty, tunely).
- **Silniční správní úřady:** V současné době se, podle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění, obvykle jedná o Ministerstvo dopravy (v případě dálnic a rychlostních silnic), krajské úřady (silnice I. třídy s výjimkou rychlostních silnic), obecní úřady obcí s rozšířenou působností (silnice II. a III. třídy) a obecní úřady (místní komunikace a veřejně přístupné účelové komunikace). Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v platném znění, silničním správním úřadům (i když tento pojem neužívá) de facto svěřuje kompetence v oblasti schvalování místní a přechodné úpravy provozu dopravními značkami a dopravními zařízeními. Rozhodování o místní a přechodné úpravě provozu na místních a účelových komunikacích však svěřuje pouze obcím s rozšířenou působností.

Kde hledat další informace?

- Portál „Autoweb“ k tématu blokad: <http://www.autoweb.cz/blokady-silnic-je-to-vubec-mozne/>

11: „Rabování“

Ačkoli právní řád České republiky pojem „rabování“ jako takový nezná, v obecném diskursu si prakticky každý dokáže vybavit určité modelové situace, související nejčastěji s dopady živelních pohrom. V kontextu těchto eventualit právě obce sehrávají nejen roli jako jejich dějiště, ale obecní úřad může být klíčovým aktérem při zvládnutí či uklidnění složité situace.

- Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění) „rabování“ v praxi obvykle chápe jako souběh krádeže (§ 205) a porušování domovní svobody (podle § 178, neoprávněné vniknutí do domu nebo bytu). Takové jednání bude posouzeno s přihlédnutím k přitěžující okolnosti, výslovně uvedené v ustanovení § 42 písmene j) trestního zákoníku, a totiž, že pachatel spáchal určitý trestný čin „... za krizové situace, živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život, veřejný pořádek nebo majetek, anebo na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace“.
- V uvedené souvislosti může být aplikováno i ustanovení trestního zákoníku o lichvě (§ 218), a to v případě, kdy někdo „za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život nebo zdraví lidí, veřejný pořádek nebo majetek“ nabízí zboží, služby či úvěry za zjevně přemrštěných podmínek.
- Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění) se k problematice „rabování“ částečně vztahuje v pododdílu „Přivlastnění a nález“ (§ 1045 až § 1065 včetně). Rozhodně neplatí, že cennosti, které „přinesla voda“, si může nálezce ponechat.
- Řada osob z obav před rabováním odmítá i při vyhlášení evakuace opouštět své domovy.
- „Rabování“ nemusí nutně souviset s evakuovaným územím, ale je možné ho spojovat třeba s eventualitou dlouhodobého výpadku zásobování elektřinou.

Příklad z praxe:

ČTK, 7. června 2013: V zónách, kde by z nařízení úřadů měla být nulová přítomnost obyvatelstva, houstne napětí. Přibývá pokusů o rabování a místní obyvatelé z obavy o majetek chtějí za každou cenu projít přes policejní uzávěry domů. Během čtvrté noci zabránily rabování policejní patroly tvořené těžkooděnci pořádkové jednotky a strážníky městské policie například v Mělníku-Mlázicích.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Obec je v první řadě odpovědná za sledování vývoje situace, která by mohla vést k nutnosti evakuace obce nebo její části (živelní pohroma, průmyslová havárie se šířením nebezpečných látek).
- V případě nutnosti obec (představitel obce) evakuaci vyhláší, nebo

poskytuje součinnost v případě, že je evakuace vyhlášena velitelem zásahu složek integrovaného záchranného systému.

- Pokud v obci působí obecní policie, plní úkoly při vyznačení perimetru evakuované oblasti, při zabraňování vstupu osob do takového území a při jeho střežení.
- Obec může vykonat mnoho práce při komunikaci s obyvateli (aby se podrobili evakuaci, aby důvěřovali bezpečnostním složkám, aby byli všímaví k pohybu „podezřelých osob“).
- Pokud přesto někteří obyvatelé v evakuované oblasti zůstanou (přestože to není doporučováno), je vhodné, aby s nimi představitelé obce (i když jsou sami evakuováni) zůstali určitým způsobem v kontaktu.
- Pomoc obce (zázemí, nápoje, případně i základní potraviny) ocení i obyvatelé, kteří se dobrovolně zapojí do hlídkování okolo evakuovaného území (v terénu, v automobilech, na lodkách). Totéž často platí i pro příslušníky zasahujících složek integrovaného záchranného systému.
- Občanský zákoník hovoří o roli obce při opatrování nalezeného majetku a hledání jeho právoplatného majitele (zejména § 1053 a § 1054).

Ilustrace 13: V červnu 2013 vyrazili do míst zasažených povodní v Ústeckém kraji policisté speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje, mimo jiné i jako prevence možného rabování

Zdroj: Preventivně informační oddělení Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Příklad dobré praxe:

ČTK, 8. června 2013: Pětadvacet mužů zůstalo v Českých Kopistech na Litoměřicku i v době, kdy velkou část obce zaplavila voda, doma. Nepatří ale k těm, kdo se odmítli evakuovat a komplikují život záchranářům. Naopak jim pomáhají. Vytvořili jakousi domobranu, jež se o opuštěnou ves stará během povodní ... Domobranu si v Českých Kopistech udělali lidé i kvůli tomu, aby zabránili případnému rabování. I bez obav ze zlodějů by ale někdo musel zaplavenou vesnici hlídat. Tak to vzali místní chlapi na sebe. Chtěli jsme tím ulehčit policii i radnici v Terezíně, pod kterou patříme. Tam má paní starostka dost svých starostí. Policie by sem musela z nějakého místa vysílat čluny a hlídky, které potřebuje také jinde. My jsme tady ale doma, známe se. Máme loďky, hlídáme si to sami“ ... Povodňové hlídky ... mají představu, co se děje kolem ... vyjíždí i do Terezína na porady na radnici.

Jaká je role dalších subjektů?

- Zasahující složky integrovaného záchranného systému (zejména hasiči, policisté a poskytovatelé zdravotnické záchranné služby) sehrávají roli při samotné evakuaci.
- Příslušníky Policie České republiky (linka 158) je pak třeba bezodkladně vyrozumět v případě důvodných obav, že dochází k rabování nebo že se evakuovaným územím pohybují podezřelé osoby.

Kde hledat další informace?

- Praktický příklad popisu zvládnutí povodně a obav z rabování v rámci obce Zdiby: <http://www.policiezdiby.cz/foto/2013/9/povoden,%20cerven%202013.pdf>
- Portál e-Právo k tématu „rabování“: <http://www.epravo.cz/top/clanky/povodne-jejich-nasledky-a-trestni-pravo-ii-cast-18336.html>

12: Pouliční nepokoje a extremistické aktivity

Může se stát, že se konkrétní obec nebo její část stane dějištěm narušení veřejného pořádku (nepovolená demonstrace, výtržnosti, rabování). Vyloučeny nejsou případy, kdy do takové situace přeroste původně povolená politická demonstrace nebo kulturní akce. Některé tyto případy mohou spadat mezi extremistická vystoupení, u jiných to není možné takto snadno definovat.

Příklad z praxe:

ČTK, 9. července 2013: Radnice v Českých Budějovicích svolává obyvatele k velké veřejné besedě. Vedení města chce tak předejít dalšímu pouličnímu násilí a také se dozvědět, co lidi nejvíce trápí. Počet konkrétních stížností ohledně soužití na sídlišti Máj v posledních letech totiž prý není nijak dramatický. Radnice chce tedy slyšet, kde to vážne. Jediné možné řešení jakýchkoli problémů je podle českobudějovického primátora možné nalézt v rámci rozumného jednání. „Určitě se to řešení nedá najít účastí v pouličních nepokojích. Abychom problémy mohli řešit, musíme je dobře znát a musí nám je lidé popisovat. Chápu, že jsou frustrováni, naštvaní, že spoustu těch věcí už vůbec ani nikam nehlásí, ale to je, myslím, zásadní problém a zásadní chyba.“

Nejpravděpodobnějšími možnostmi v této oblasti mohou být:

- Omezení, vztahující se k pořádání větších akcí typu mezinárodní konference státníků, summit (to se vztahuje obvykle k větším městům, zejména pak některým částem Hlavního města Prahy). U těchto akcí jsou pravidlem bezpečnostní opatření, zaměřená zejména proti násilným protestujícím, „antiglobalistům“ a podobně.
- Jiné politické, případně tzv. „extremistické“ demonstrace, pochody a další akce. Tato eventualita je poměrně podrobně pokryta dosavadními „manuály“ vytvářenými Ministerstvem vnitra. To platí jak pro situace „před shromážděním“, tak „během shromáždění“.
- Další eventuality, nenadálá srocení lidu, včetně těch, kdy dochází k násilnostem, vandalismu nebo drancování obchodů. Může se jednat jak o jednorázová vystoupení s lokální motivací (protesty proti umístění skládek, spaloven odpadu, uprchlických zařízení atd.), akce ochránců přírody nebo i blokády a stávky (viz samostatné pasáže). Velkou výzvu nedávno znamenal vývoj na Šluknovsku (léto a podzim 2011) nebo v Českých Budějovicích (léto 2013).

Příklad možného doporučení adresovaného veřejnosti v případě akce typu „summit“

- Sledujte televizi, rozhlas a denní tisk. Kontrolujte, zda u sebe nosíte průkaz totožnosti, případně propustku, opravňující Vás ke vstupu do konkrétní lokality.
- Dodržujte pokyny bezpečnostních složek, respektive pokyny pořadatelů sportovní či kulturní akce. Nevstupujte na vyhrazená místa, respektive na místa zákazu vstupu, označená například páskou „Policie České republiky.“
- V místech průjezdů automobilových kolon se strážnými osobami může dojít i k vyhlášení zvláštních omezení (neotevírat okna, opustit případná ležení).

V některých případech jsou příslušnými úřady zřízeny zvláštní telefonní linky pro informování veřejnosti nebo dochází k distribuci zvláštních letáků.

V případě vícedenních akcí lze předpokládat určitá omezení v dopravě (zákazy vjezdu, objížďky, změny intervalů hromadné dopravy) nebo v poskytování veřejných služeb (úřady, pošta, lékařská péče, lékárny, další obchody). Obec (městská část) by se mohla zapojit do informování veřejnosti o případných změnách otevíracích dob jednotlivých provozů na území obce nebo jejich dočasném přesunutí (prodejny, opravy, služby). Pokud je to nutné a možné, své návštěvy oblasti konkrétní bezpečnostní uzávěry přesuňte na jinou dobu, před nebo po konkrétní akci.

Manuály Ministerstva vnitra k tématu práva shromažďovacího

Smyslem dokumentů Ministerstva vnitra je poskytnout obcím a dalším zájemcům orientaci v právní úpravě shromažďovacího práva a zajišťování veřejného pořádku v souvislosti s konáním různých shromáždění.

Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím, 2009 (70 stran):

<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=113190&TypeID=2>

- Právní předpisy, příklady judikatur a ústavní rámec, týkající se práva shromažďovacího.
- Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, v platném znění, a jeho konkrétní aspekty (které mohou být předmětem zneužití ze strany svolavatelů konkrétních akcí).
- Možnosti nepovolení shromáždění ještě před jeho konáním (teorie a praktické aspekty).
- Praktické aspekty, týkající se rozpuštění již probíhajícího shromáždění.
- Práva a povinnosti svolavatele a účastníků shromáždění.
- Přestupky proti právu shromažďovacímu.
- Obecní policie a její role v boji proti projevům extremismu.

Manuál pro obce k zákonu o právu shromažďovacím, 2014 (20 stran):

<http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-manual-pro-obce-k-zakonu-o-pravu-shromazdovacim.aspx>

- Doplnující výklad zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, v platném znění, zejména co se týká problematiky zákazu shromáždění nebo ukončení, resp. rozpuštění některých shromáždění.
- Popis celé řady modelových situací (před shromážděním i během shromáždění).
- Nové modelové situace (stanová městečka protestujících, bohoslužby na místě pochodu extremistů atd.).
- Kontaktní údaje na zainteresované experty v „regionech“.

Úkoly pro obce (starosty a bezpečnostní rady obcí), které obsahuje **typový plán „Narušování zákonnosti velkého rozsahu“** (hrozby nebo provedení závažných teroristických akcí, závažného narušení veřejného pořádku, nárůstu závažné majetkové a násilné kriminality velkého rozsahu a ohrožení demokratických základů státu

extrémistickými silami, přičemž vzniklou situaci již nelze řešit běžnými prostředky):

- zásobovat obyvatelstvo a pracovníky či příslušníky v místě působících složek integrovaného záchranného systému nápoji, potravinami, pohonnými hmotami, energiemi; přijmout opatření na ochranu těchto zdrojů;
- zpřísnit evidenci pobytu osob na území obce;
- pokud je to potřeba, mobilizovat prostředky k zabezpečení evakuace, včetně zabezpečení vody, potravin, léků, ubytování apod., včetně bezpečnostního zajištění majetku evakuovaných osob atd.;
- doplnit bezpečnostní složky prostřednictvím místních dobrovolníků a pracovní výpomocí;
- zaktivovat svůj krizový štáb;
- zpřísnit režim kontroly, vstupu a střežení úřadů na území obce;
- zapojit místní sdělovací prostředky do podpory činnosti řešení krizové situace (obecní rozhlas);
- podílet se na postupném obnovování demokratických práv a svobod v návaznosti na zlepšování bezpečnostní situace.

Ilustrace 14: Návčik zákroku proti agresivním demonstrantům v červnu 2010

Zdroj: Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje

Jaká je role obce v této oblasti?

- Působnost orgánů veřejné správy na úseku shromažďování občanů vykonávají v přenesené působnosti jednotlivé obecní úřady, pověřené obecní úřady, krajské úřady a Ministerstvo vnitra. Úloha obcí podle zákona o shromažďování je výkonem přenesené působnosti (ohlašování shromáždění, rozpouštění atd.),

kdy obce pro absenci zákonného zmocnění nemohou vydávat prováděcí právní předpisy, ale jen individuální právní akty. Obecní úřady na tomto úseku disponují některými významnými oprávněními, z nichž je třeba zdůraznit zejména oprávnění shromáždění v zákonem stanovených případech nepovolit, respektive rozpustit.

- Působnost ve věcech práva shromažďovacího vykonává v přenesené působnosti obecní úřad, v jehož územním obvodu se shromáždění připravuje. Shromáždění musí být úřadu oznamována, s výjimkou případů stanovených zákonem o právu shromažďovacím, alespoň pět dnů předem. Oznámení může být předloženo i osobně v pracovní den v době mezi osmou a patnáctou hodinou.
- V oznámení musí svolavatel uvést den a místo jeho konání a dobu zahájení. Jedná-li se o shromáždění na veřejném prostranství, též předpokládanou dobu jeho ukončení a předpokládaný počet účastníků shromáždění. Musí uvést, jaká opatření provede, aby se shromáždění konalo v souladu se zákonem, zejména potřebný počet pořadatelů starších 18 let včetně způsobu jejich označení. Bude-li se jednat o pouliční průvod, je třeba uvést výchozí místo, cestu a místo ukončení. Také jméno a trvalý pobyt svolavatele, u právnické osoby její název, sídlo, jméno a bydliště toho, kdo je zmocněn v této věci jednat jejím jménem.
- Úřad může s ohledem na místní podmínky nebo na veřejný pořádek navrhnout svolavatel, aby se shromáždění konalo na jiném místě nebo v jinou dobu.
- Úřad, kterému bylo shromáždění oznámeno, ho nepovolí, pokud by oznámený účel shromáždění směřoval k výzvě popírat nebo omezovat osobní, politická nebo jiná práva občanů pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, nebo pokud by směřoval z těchto důvodů k rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti nebo jinak porušoval Ústavu a zákony.
- Při výkladu oznámeného účelu shromáždění je třeba brát v úvahu nejen to, co svolavatel uvede v oznámení, ale i širší kontext situace. Akci však nelze zakázat jen kvůli osobě svolavatele.
- Úřad shromáždění zakáže též tehdy, jestliže se plánuje konat na místě, kde by účastníkům hrozilo závažné nebezpečí pro jejich zdraví, nebo jestliže se má na stejném místě a ve stejnou dobu podle dříve doručeného oznámení konat jiné shromáždění a mezi svolavatelem nedošlo k dohodě o úpravě doby jeho konání.
- Úřad může shromáždění nepovolit, pokud je plánováno v místě, kde by nutné omezení dopravy a zásobování bylo v závažném rozporu se zájmem obyvatelstva, lze-li bez nepřiměřených obtíží konat shromáždění jinde, aniž by se tím zmařil oznámený účel shromáždění. Omezení zásobování či dopravy však musí být velmi závažné.
- Proti rozhodnutí úřadu může svolavatel do 15 dnů od doručení podat opravný prostředek u příslušného soudu.
- Jestliže se shromáždění koná, ačkoliv nebylo povoleno, zástupce úřadu vyzve

svolavatele, aby shromáždění neprodleně ukončil. Pokud svolavatel nepřiměje účinným opatřením shromáždění k pokojnému rozchodu, sdělí zástupce úřadu účastníkům, že shromáždění je rozpuštěno, a vyzve je, aby se pokojně rozešli. Jeho sdělení musí obsahovat důvody k rozpuštění a upozornění na následky neuposlechnutí výzvy. Musí být učiněno způsobem, aby bylo účastníkům srozumitelné a aby se s ním všichni mohli seznámit. Za nepřítomnosti zástupce úřadu může takové shromáždění rozpustit i policista ve službě.

- Shromáždění, které se koná, aniž bylo zákonným způsobem oznámeno, bude zmíněným způsobem rozpuštěno, jestliže nastaly okolnosti, které by odůvodnily jeho zákaz. To platí i pro shromáždění, která nebyla svolána. Stejným způsobem se postupuje i tehdy, jestliže shromáždění konané ve večerních hodinách pokračuje i po stanovené době ukončení.
- Shromáždění, které bylo oznámeno, může být rozpuštěno, jestliže se podstatně odchýlilo od oznámeného účelu, tzn., že v průběhu shromáždění nastaly okolnosti, které odůvodňují jeho zákaz nebo nebyly splněny povinnosti účastníků shromáždění. Zákon opravňuje zástupce úřadu rozpustit shromáždění v případě, kdy jeho účastníci páchají trestné činy a nápravu se nepodařilo zjednat jiným způsobem, zejména zákrokem proti jednotlivým pachatelům. V nepřítomnosti zástupce úřadu tak může učinit velící příslušník Policie České republiky.
- Při posuzování, zda byly splněny podmínky pro rozpuštění shromáždění, je nutno vycházet nejen z obsahu projevu předneseného během shromáždění do doby, než bylo rozpuštěno. Musí se hodnotit další související okolnosti, jako třeba místo shromáždění nebo obsah plakátu, který byl pro účastníky shromáždění použit, nebo související internetové diskuse atd.

Jaká je role dalších subjektů?

- Akce tohoto typu přitom může zakládat nutnost plošného nasazení sil a prostředků bezpečnostních, popřípadě záchranných složek, zejména Policie České republiky.
- Stejnějní roli však sehrává zejména občanská společnost – přirozená bariéra proti extrémním ideologiím (ačkoli pohříchu se jedná o takzvanou „mlčící většinu“).

Kde hledat další informace?

- Občanské sdružení „Ochrana a bezpečnost“, kalendář „potenciálně problematických výročí“ v rámci České republiky: <http://ochab.ezin.cz/kalendar.pdf>
- Občanské sdružení „Sídliště Máj“ usilující o aktivní řešení výzev na tomto sídlišti v Českých Budějovicích: <http://www.sidlistemaj.cz/>
- Detailní materiál k tématu práva shromažďovacího, Česká evangelická aliance: <http://www.ea.cz/img-content/files/Shroma%C5%BE%C4%8Fovac%C3%AD%20pr%C3%A1vo%20a%20c%C3%ADrkve.pdf>

13: Hledání ztracených osob v terénu

Hledání ztracených osob v terénu patří mezi akce, které vyžadují rychlé nasazení rozsáhlých sil a prostředků. Pokud ponecháme stranou příčiny, kvůli kterým k takovým jevům dochází (útesy dětí ze strachu před trestem od rodičů kvůli špatným známkám nebo malicherným prohrškům), je třeba se zaměřit na zvládnutí situace – s důrazem na roli obce, respektive obecního úřadu.

Příklad z praxe:

*ČTK, 8. dubna 2009: Od nočních hodin byla obec Vyskytná na Pelhřimovsku na nohou. Policisté, hasiči i tamní obyvatelé se zapojili do pátrací akce po nezvěstné sedmasedmdesátileté ženě. Ta zmizela ze svého domu kolem deváté hodiny večer. Do akce bylo zapojeno na osmdesát policistů a vrtulník s termovizí ... Bylo nutné vystřídat některé policisty. Na pomoc přijeli i frekventanti z policejní školy v Jihlavě. **Po krátkém odpočinku a občerstvení na vyskytenské radnici, která po dobu akce poskytla zázemí, se jednotky seřadily na návsi k nástupu ... Jejich zraku neujde jediný keř, houština nebo strouha. K úlevě všech pátračů přichází zhruba po hodině dobrá zpráva. Hledaná stařenka se našla živá a zdravá.***

V případě malých dětí, seniorů nebo různým způsobem nemocných osob hrají roli skutečně minuty. Svou roli sehrává i počasí (nízké nebo naopak vysoké teploty) nebo terén, ve kterém může osoba uvíznout a zahynout (vodní plochy, bažiny, propasti). Častým pochybením v rámci akcí tohoto druhu je podcenění rychlosti pohybu ztracené osoby. I dítě je ve stresu schopné ujít za hodinu více než čtyři kilometry a tím často překročí hranice původně prohledávaného území. Zcela specifické podmínky se týkají hledání osob v horském terénu, kde působí Horská služba.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Není nezbytné, aby obec čekala na příjezd „profesionálů“. Ty je sice třeba okamžitě vyrozumět prostřednictvím tísňových linek (protože například disponují personálem či vybavením typu psovodi, potápěči, vrtulník nebo termovize), ale pasivita vůbec není na místě.
- Zmizení osoby je třeba vyhlásit bezodkladně, například obecním rozhlase.
- Použít lze i metody, jako rozesílání SMS nebo dokonce MMS se snímkem pohřešované osoby.
- Neocenitelnou roli mohou sehrát členové obecní policie, respektive místní dobrovolnická uskupení, jako například dobrovolní hasiči nebo sportovní kluby.
- Je nezbytné zajistit, aby se jednak opakovaně neprohledávala stejná místa (pokud pro to není rozumný důvod) nebo aby nedošlo k tomu, že se ztratí nebo zraní některý z dobrovolníků (zejména při prohledávání okolí vodních toků). Je na zvážení, zda pátrání zahájit v místech, kde je výskyt ztracené osoby nejpravděpodobnější, nebo tam, kde osobě hrozí největší nebezpečí.

- Prohledaná místa je třeba co nejpřesněji evidovat, například šrafováním na co nejpodrobnější mapě, za využití spojnic mezi významnějšími orientačními body.
- Jakmile na místo dorazí profesionálové (policisté, členové Horské služby, případně další), je třeba jim předat všechny potřebné informace (identifikace osoby, která místa byla prohledána, další potřebné údaje). Pátrací akci pak obvykle „převzme“ velitel zásahu, který koordinuje nasazení dobrovolníků a dalších sil a prostředků.
- Pokud je to v možnostech obce, policisté i dobrovolníci (zejména pokud nejsou místní) uvítají určité zázemí (občerstvení, dočasný úkryt před deštěm atd.).

Ilustrace 15: Instruktaž v rámci cvičení s námětem hledání ztraceného lyžaře na Kroměřížsku, rok 2012

Zdroj: Krajské ředitelství policie Zlínského kraje

Jaká je role dalších subjektů?

- Při hledání pohřešovaných osob se angažuje zejména Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky a Horská služba, v některých případech jsou nasazeny i kapacity Armády České republiky.
- V řadě případů je vhodné do pátrání zapojit i další subjekty, jako například vlakové a autobusové dopravce (jejich personál může například zaznamenat podezřele se chovající děti nebo dezorientované seniory).
- Téma je náplní činnosti některých nevládních organizací (zejména co se týče kampaní pro hledání delší dobu pohřešovaných dětí).

Kde hledat další informace?

- Katalogový soubor typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu“ 07/IZS "Záchrana pohřešovaných osob – pátrací akce v terénu“: <http://www.hzscr.cz/soubor/stc-zpat07-final-pdf.aspx>
- Praktické postřehy k některým aspektům pátrání po pohřešovaných osobách: <http://www.sdhkuklik.wz.cz/ochranaobyvatel/9.doc>
- Horská služba, včetně tématu hledání ztracených osob: <http://www.horskasluzba.cz>

14: Ohrožení terorismem

Stejně jako v ostatních státech světa je i Česká republika zemí, která musí vnímat hrozbu teroristického útoku. To platí jak pro terorismus mezinárodní, tak pro útočníky z domácího prostředí, ať je jejich motivace jakákoli. Není přitom nutné držet se formálních definic terorismu. Pro veřejnost je až druhořadé, zda za konkrétním incidentem stojí teroristé, extremisté nebo psychicky narušené osoby bez jednoznačné ideologické motivace.

Příklad z praxe:

ČTK, 1. prosince 2009: Bezpečnostní informační služba odtajnila závažné informace o několika případech, souvisejících s terorismem na území České republiky. Například v prosinci 2004 chtěli tři Maročané koupit v České republice zbraně a výbušniny a použít je při teroristickém útoku v některé zemi Evropské unie. Dříve než stihli svůj plán uskutečnit, zatkla je policie ve Španělsku.

- Teroristickými incidenty se rozumí jak teroristické útoky (za pomoci střelných zbraní, výbušnin, nebezpečných látek) výhrůžky těmito útoky, tak například únosy a s nimi související vydírání státu nebo jiných orgánů veřejné moci.
- Někdy bývají, ne zcela přesně, za teroristy označováni osamocení vyděrači nebo jiní útočníci (jejichž motivace je hmotná, ne ideologická) nebo psychicky narušené osoby.
- Velmi „vděčným“ terčem terorismu mohou být prvky kritické infrastruktury (elektroenergetická zařízení, vodovody a kanalizace atd.). Jejich vyřazení sice nemusí být tak „mediálně efektivní“, ale může znepříjemnit život velkému množství osob.
- Specifickou a velmi aktuální formu terorismu může představovat kyberterorismus (různé formy poškození informační infrastruktury). Útočník tak může na dálku ochromit či zkomplikovat fungování konkrétní instituce nebo zařízení (banky, letiště, orgán státní správy).
- V České republice byly za dobu její existence zaznamenány pouze drobné incidenty na úrovni výhrůžek adresovaných představitelům státu. Došlo i k zadržení osob, na které byly v zahraničí vydány zatykače pro zapojení do teroristických aktivit.
- Byly však rovněž zjištěny případy pohybu dalších osob důvodně podezřelých ze zapojení do teroristických aktivit na území státu (sondování nákupů zbraní nebo jiných zneužitelných látek, hledání možností pro pořádání finančních sbírek pro v zahraničí působící nadace atd.).
- Zejména v oblasti širší prevence je možné vykonat velmi mnoho pro překažení příprav na teroristické útoky. Bdělá veřejnost může odpovědným orgánům sdělit informace o podezřelém chování některých osob (opakované obcházení, fotografování nebo „testování ostrahy“ významných objektů nebo objektů velké koncentrace osob – jako jsou třeba obchodní centra nebo dopravní uzly).
- Varovným signálem může být i vlna zájmu o konkrétní informace (opakované žádosti, třeba i ze zahraničí, o detailní plány, týkající se určitých objektů či zařízení).

- Aktuálním fenoménem jsou tzv. „ekoteroristé“, kteří se násilným způsobem vymezují například vůči skutečnému či domnělému znečišťování přírody, kožešinovému průmyslu nebo pokusům na zvířatech.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Obec (zastupitelé, zaměstnanci obecního úřadu), stejně jako kterýkoli jiný aktér, mohou svojí všímavostí dojít k závěru, že v jejich okolí existují určité příznaky přípravy teroristického útoku, a informovat o nich Národní kontaktní bod pro terorismus v rámci Policie České republiky. Jeho prostřednictvím budou v případě potřeby informovány i zpravodajské služby České republiky: <http://www.policie.cz/clanek/nkbt.aspx>
- V případě vlny obav veřejnosti z ohrožení teroristickými incidenty může obec sehrávat roli při šíření informací o doporučeném chování při ohrožení terorismem na lokální úrovni.
- Pokud by, jakkoli to je s výjimkou největších měst republiky krajně nepravděpodobné, došlo k teroristickému útoku nebo jinému incidentu, postupovaly by orgány obce v souladu s pokyny odpovědných orgánů (zejména Policie České republiky).

Ilustrace 16: Pokud již dojde ke konfrontaci s teroristy „v terénu“, jedná se zejména o úkol Útvaru rychlého nasazení Policie

Příklad dobré praxe:

ČTK, 24. října 2001: Kvůli množícím se obavám v souvislosti s teroristickými útoky vyčlenila olomoucká radnice dvě telefonní linky. Obyvatelé města se na ně mohou obrátit v případě strachu o svou bezpečnost. Pracovníci radnice jsou připraveni je informovat například o krytech či ochranných pomůckách ... Obyvatelé po nás žádají nejen informace, ale chtějí také uklidnit. V poslední době se zajímají i o to, kam se obrátit, když jim přijde podezřelá zásilka. Lidé mají zájem i o příručku s radami, jak se chovat v případě ohrožení.

Jaká je role dalších subjektů?

- Koordinační role při přípravě a případné reakci na ohrožení zájmů České republiky terorismem náleží **Ministerstvu vnitra**. Významná role při prevenci teroristických aktivit na území státu a proti jeho zájmům v zahraničí přísluší **zpravodajským službám České republiky** a **Policii České republiky**. Co se týče konkrétně Policie České republiky a situace na místní úrovni, pak se obvykle jedná o následující úkoly:
  - trvale zvýšený dohled nad objekty významnými z hlediska bezpečnosti státu;
  - ochrana veřejného pořádku v místech zvýšené koncentrace osob (nákupní střediska, železniční stanice, autobusová nádraží, školy, kulturní a sportovní objekty);
  - prostřednictvím operačních středisek Policie České republiky se provádí bezodkladné podávání informací o mimořádných událostech a závažných narušeních veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti (za určitých okolností i směrem k obecním úřadům).
- Pokud by k určitému teroristickému incidentu došlo, mohlo by to znamenat úkoly například pro **Hasičský záchranný sbor České republiky** nebo pro **Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany**.
- Téma kybernetické bezpečnosti spadá do působnosti **Národního centra kybernetické bezpečnosti**, které je součástí **Národního bezpečnostního úřadu**.

Kde hledat další informace?

- Všeobecně platná příručka Ministerstva vnitra České republiky „Pro případ ohrožení“: <http://www.mvcr.cz/clanek/pro-pripad-ohrozeni-prirucka-pro-obyvatele.aspx>
- „Budte připraveni. Informujte se. Budte bdělí“, manuál věnovaný zejména tématu prevence terorismu a reakce na možné teroristické incidenty: <http://www.ochab.ezin.cz/manual.pdf>
- Základy bezpečnosti na Internetu; rady k tématu: <http://www.ochab.ezin.cz/informacni.pdf>

15: Nález „podezřelého předmětu“

Může se stát, že na veřejně přístupném místě (prostředky veřejné dopravy, nádraží, čekárna na úřadě nebo ve zdravotnickém zařízení atd.) bude nalezen **podezřelý předmět, ke kterému se nikdo nehlásí a u kterého nelze jednoznačně vyloučit, že by mohl být nebezpečný**. Vedle nebezpečných chemických, biologických nebo radioaktivních látek by se mohlo jednat o tzv. nástražné výbušné systémy („profesionální“ nebo improvizované – a to jak časované, tak sestavené způsobem, že vybuchnou při nárazu, doteku nebo prostřednictvím rádiového signálu). Stejně tak je možné, že se – **například při stavebních pracích – narazí na nevybuchlou municí**. Jak v takové situaci postupovat?

Příklad z praxe:

ČTK, 3. května 2012: *Policisté s pyrotechnikem zamířili do Šumic na obecní úřad. Tam totiž jeden z místních obyvatel přinesl místostarostovi minu v kbelíku. Vzal ji ze dvora svého domu, kde údajně ležela asi třicet let pod lískovým keřem. Místostarosta minu přenesl do skladu na úřadě a zavolal na policii. Bojkovická hlídka minu i sklad zajistila a vyčkala do příjezdu pyrotechnika. Jednalo se o nevybuchlou dělostřeleckou minu z druhé světové války. I když jí chyběla roznětka, trhavina uvnitř byla stále životu nebezpečná! Pyrotechnik minu zajistil, aby ji mohl bezpečně zneškodnit.*

Doporučené chování ve sledované oblasti

- Zachovejte v co nejvyšší míře klid. S podezřelým předmětem nehýbejte a nedotýkejte se ho. Neodbornou manipulací by mohlo dojít k výbuchu, šíření nebezpečných látek nebo ke ztrátě kriminalistických stop (otisky prstů, stopy DNA).
- O nález ihned informujte policisty a předmět co nejlépe popište (vzhled, nápisy na obalu).
- O situaci informujte i další odpovědné osoby, respektive všechny osoby v blízkosti nálezů.
- Společně se snažte vyklidit prostor v okolí nálezů a až do příjezdu policejních expertů zabránit dalším osobám přiblížit se k podezřelému předmětu.
- Pokud by snad přece jen k explozi nebo uvolnění nebezpečných látek došlo, bezodkladně o tom informujte poskytovatele zdravotnické záchranné služby, respektive Hasičský záchranný sbor České republiky, a do příjezdu specialistů se podle svých sil a schopností zapojte do vyklizení prostoru a poskytnutí první pomoci raněným.
- Pokud specialisté po příjezdu zjistí, že se o nebezpečnou věc nejedná, žádný trest Vám nehrozí. Jednali jste v dobré víře a není Vaší vinou, že jste nedokázali odborně posoudit bezpečnost či nebezpečnost konkrétního předmětu.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Stěžejní rolí obce (zaměstnanců obecního úřadu) je zabránit nebo alespoň omezit šíření škodlivého účinku „podezřelého“ předmětu (viz výše uvedená doporučení), případně podílet se na evakuaci rozsáhlejších prostor (pokud bude nezbytné předmět transportovat nebo odpálit na místě).

Ilustrace 17: Policejní pyrotechnik při nácvičku uchopení podezřelého předmětu ve vozidle

Jaká je role dalších subjektů?

- **Policie České republiky:** Odpovědnost za prověření a případnou likvidaci nevybuchlé munice a improvizovaných nástražných systémů. Policejní pyrotechnik vyhodnotí nebezpečnost předmětu a samotné místo nálezu s ohledem na potenciálně ohrožené objekty v bezprostředním okolí, povětrnostní situaci a také denní dobu. Na základě vyhodnocených skutečností rozhodne o způsobu likvidace předmětu. Za předpokladu, že nebude možné předmět zlikvidovat na místě, musí být za odpovídajících bezpečnostních opatření převezen na vhodné místo k řízenému odpálení. Jen ve velmi krajním případě by se mohlo stát, že předmět bude muset být řízeně odpálen na místě nálezu.
- V takovém případě bude učiněna řada dalších bezpečnostních opatření, která budou minimalizovat dopady výbuchu, tedy tlakovou vlnu, seizmickou vlnu a rozlet střepin do okolí. Policie České republiky pak rovněž vyšetřuje případné kriminální pozadí konkrétního incidentu.
- Při likvidaci předmětů někdy pomáhá i **Armáda České republiky** (využití vojenských prostor).
- **Hasičský záchranný sbor České republiky:** Odpovědnost za prověření a případnou likvidaci podezřelých chemických, biologických a jiných „podezřelých“ látek (typu „bílý prášek“).
- **Poskytovatel zdravotnické záchranné služby:** Pomoc pro osoby poraněné nebo jinak postižené působením „podezřelého předmětu“.

Kde hledat další informace?

- Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje: Jak se zachovat v případě nálezu podezřelého zavazadla nebo jiného předmětu? <http://www.firebrno.cz/vase-cesty-k-bezpeci/nalez-podezreleho-zavazadla>
- Hospodářská komora České republiky: Provádění pyrotechnického průzkumu. http://www.socr.cz/file/1204/33_provadeni_pyrotechnickeho_pruzkumu.pdf
- Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích: Činnost Policie České republiky jako složky integrovaného záchranného systému při nálezu munice se zaměřením na letecké pumy v obydlených oblastech. http://theses.cz/id/k7sd4c/Diplomov_prce_-_Zikmund_Pavel.pdf

16: Setkání s „podezřelou zásilkou“

Ačkoliv je to nepravděpodobné, může se stát, že je na adresu obecního úřadu doručena „podezřelá zásilka“ (dopis, balíček). Podle jakých znaků lze hovořit o „podezřelé zásilce“? Jak v takovém případě reagovat? Postup se poněkud překrývá s tématem „podezřelého předmětu“.

Příklad z praxe:

ČTK, 15. únor 2002: Paniku vyvolala ve Vápenné na Jesenicku zásilka, jež doputovala z Tanzánie. Adresátem byl obecní úřad, který však s exotickou zemí nemá žádné kontakty. Na obci zavládlo zděšení z možného ohrožení. Byť netušili, proč by chtěl někdo ohrožovat malou vesničku, starosta upozornil na podezřelou zásilku jesenické hasiče. Ti dopis zajistili a poslali k prošetření do Státního ústavu jaderné, chemické a biologické ochrany v Kamenné u Příbrami. Případ je v šetření.

Vždy důsledně zvažte skutečnosti, vedoucí k názoru, že se jedná o podezřelou zásilku:

- Takovým znakem může být to, že se jedná o předmět od neznámého či anonymního odesílatele. Podezření může umocnit skutečnost, že obec balíček nebo dopis obdržela nikoliv prostřednictvím České pošty (která je k odhalování nebezpečných zásilek vybavena), ale cestou zásilkové služby.
- Jedná se o zásilku neobvyklého tvaru, ozývají se z ní podezřelé zvuky (tikání), nebo je zásilka na svůj rozměr nezvykle těžká.
- Podezření může vzniknout i po otevření zásilky (pokud uvnitř najdete výhrůžný text, případně se obsah zásilky zdá podezřelý sám o sobě: prášek, tekutina, jiný podezřelý předmět).

Pokud usoudíte, že zásilka vykazuje uvedené znaky, postupujte následujícím způsobem:

- Zásilku **neotevírejte** (pokud jste ji již neotevřeli).
- Zásilkou dále **nemanipulujte** (netřepejte s ní, nečichejte k ní, neochutnávejte její obsah).
- Zásilku **nepřenášejte** do dalších místností, vyhněte se případnému rozšíření nebezpečných látek do dalších prostor. Místnost, kde je zásilka umístěna, vykliděte, **uzavřete** a postarejte se, aby do ní nechodily další osoby. Případně rozsypané látky neutírejte ani nezametejte!
- Bezodkladně **kontaktujte** příslušné orgány (ve všech případech Policii České republiky; v případě podezření na chemickou nebo biologickou látku navíc ještě Hasičský záchranný sbor České republiky). Popište jim situaci a postupujte podle jejich pokynů.
- Po telefonátu **vyčkejte** příjezdu odborníků, kteří od Vás zásilku převezmou a odvezou k bližšímu prozkoumání.
- Rozhodně s sebou na policejní nebo požární stanici zásilku **nenoste** či nevozte!

- Části těla, které přišly do kontaktu se zásilkou, důkladně několikrát **omyjte**.
- Svrchní oděv, u kterého nemůžete vyloučit, že přišel s obsahem zásilky do styku, raději rovněž svlékněte a uložte do neprodyšného obalu.

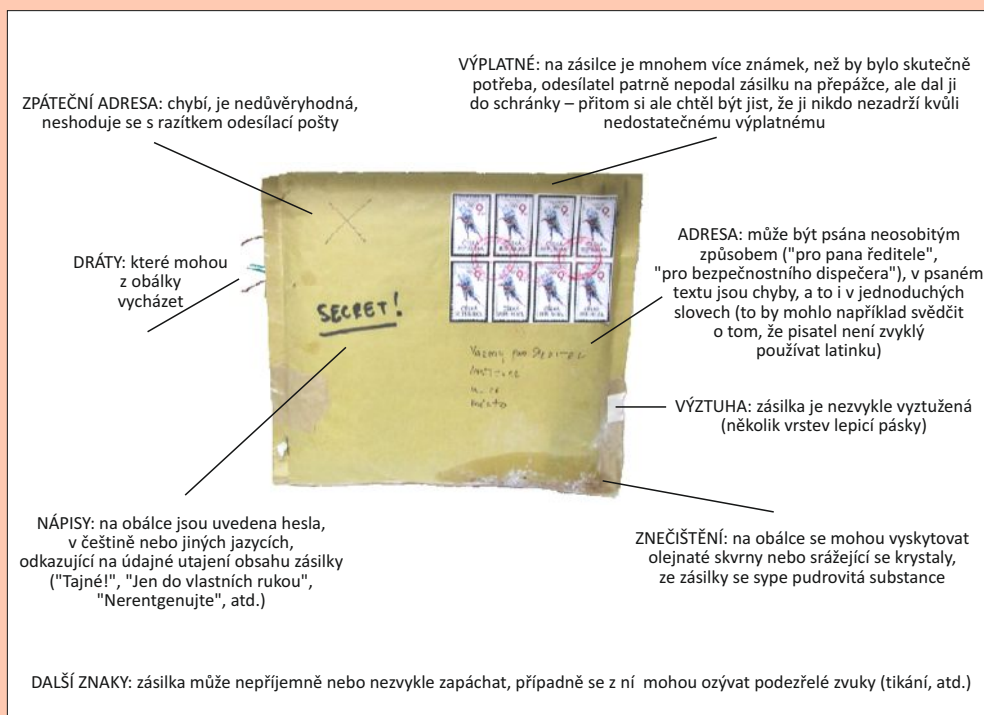
V případě, že se Vaše podezření potvrdí (zejména, pokud by se mohlo jednat o chemickou, biologickou nebo radioaktivní látku), přistupte ihned k dalším opatřením:

- Pokuste se vysledovat řetězec osob, které přišly se zásilkou do styku (v rámci úřadu).
- Zúčastněné osoby informujte o existujícím nebezpečí a o nutnosti přijetí náležitých kroků (důkladná osobní hygiena, izolování potřísněného oděvu, preventivní návštěva lékaře).

V případě, že se podezření nepotvrdí, nebudou oznamovatelé nijak potrestáni, ani nebudou hradit náklady na výjezd bezpečnostních složek. Jednali v dobré víře a není jejich vinou, že nedokázali odborně posoudit nebezpečnost konkrétního předmětu.

Poznámka: Zásilka se v rámci procesu prověřování její nebezpečnosti zpravidla zničí.

Ilustrace 18: Možné znaky „podezřelé zásilky“

Jaká je role obce v této oblasti?

- Nakolik se to může v případě menších obcí jevit přehnané, není od věci upravit příjem korespondence, směřující na obecní úřad, tak, aby se incidenty tohoto typu omezily na minimum (školení personálu a jeho vybavení ochrannými pomůckami, případně i stavební úpravy v rámci podatelny).
- V případě, že adresátem podezřelé zásilky je jiná instituce na území obce než obecní úřad nebo jím zřízená instituce, je třeba, aby jí obec poskytla informace o doporučeném postupu při nakládání s podezřelou zásilkou, případně pomohla přivolat zainteresované odborníky.

Příklad dobré praxe:

ČTK, 24. října 2001: Chirurgické rukavice na přebírání pošty mají k dispozici pracovníci magistrátu v Havířově. Jedná se především o zaměstnankyně podatelny, sekretářky primátora, náměstků a vedoucích odborů, které pravidelně třídí doručenou poštu. Kromě rukavic mají také krabice, kam případnou podezřelou zásilku, kterou nesmí otevřít, vhodí. Pracovnice mohou rukavice použít podle svého uvážení. Budto v nich rozdělí celou poštu nebo je použijí jen u podezřelých zásilek ... Rozdělení zásilek záleží vždy na dané pracovnici, která ví, jaká pošta na magistrát obvykle chodí. Může tedy nejlépe rozeznat neobvyklou zásilku.

Jaká je role dalších subjektů?

- **Policie České republiky:** Policista (nejlépe policejní pyrotechnik) vyhodnotí nebezpečnost zásilky a rozhodne o dalším postupu, včetně způsobu její možné likvidace. Policie České republiky pak vyšetřuje případné kriminální pozadí konkrétního incidentu.
- **Hasičský záchranný sbor České republiky:** Prověření a případná likvidace podezřelých chemických, biologických a jiných látek (typu „bílý prášek“).
- **Poskytovatel zdravotnické záchranné služby:** Pomoc pro osoby poraněné nebo jinak postižené působením „podezřelé zásilky“.

17: Reakce na oznámení o uložení výbušniny

Každoročně v České republice dojde ke zhruba 150 až 200 výhrůžkám – oznámením o uložení výbušniny. Řada z nich se přitom týká základních škol. Ačkoliv zkušenosti nasvědčují tomu, že podobné výhrůžky jsou většinou plané, nelze je brát na lehkou váhu – ať již se jedná o výhrůžky jako takové, nebo je podobný krok spojen s kladením finančních, politických nebo jiných požadavků. Úspěšnost Policie České republiky při odhalování ohlašovatelů poplašných zpráv je poměrně vysoká. Původci takových zpráv zpravidla neuniknou trestu.

Příklad z praxe:

ČTK: 22. ledna 2014: Policie kvůli bombové výhrůžce evakuovala centrum Říčán u Prahy. Anonym oznámil uložení výbušniny v budově radnice. Policisté ale zjistili, že poplach byl planý... Muselo být evakuováno asi osm desítek lidí. Starosta sdělil, že výhrůžka přišla po 08:00 v krátké textové zprávě na telefon městské policie. Podle anonyma byla na radnici uložena taška s bombou. Strážníci spolu s policií kompletně vyklidili budovu městského úřadu a staré radnice. Zároveň evakuovali děti z 1. základní školy, jejíž některé třídy se nacházejí v radniční budově. Místo zkontrolovali dva speciálně vycvičení psi na hledání výbušnin. Žádnou bombu v budovách ani v jejich okolí nenašli a po dvou hodinách byly vyklizené prostory opět zpřístupněny.

Doporučené chování ve sledované oblasti

- **Základem je prevence!** Dbejte na to, aby byly v rámci obecního úřadu a subjektů, jichž je obec zřizovatelem, pravidelně procvičovány postupy při evakuaci. **Nedovolte, aby se bezpečnostní školení stalo formalitou!** Každý zaměstnanec musí vědět, jak postupovat.
- **Každý zaměstnanec musí být motivován, aby poukázal na bezpečnostní nedostatky na pracovišti!** Je to v zájmu všech zaměstnanců a veřejnosti, která tyto prostory navštěvuje!
- Průběžně kontrolujte, že všechny únikové východy jsou funkční a použitelné (a neslouží například jako skladiště). U uzamčených východů pravidelně ověřujte možnost jejich rychlého otevření. Dbejte na to, aby všichni, kterých se to týká, věděli o umístění klíčů od takových východů (nebo aby tyto klíče obdrželi).
- Ujistěte se, že protipožární zařízení je funkční. Informujte se o umístění hasicích přístrojů a osvojte si jejich ovládání. Na snadno dostupném místě (ideálně na každém patře) skladujte funkční svítilny a lékárničky.
- Přehodnoťte nutnost skladování snadno výbušných a hořlavých látek v objektu. To platí zejména pro paliva a tlakové nádoby (propan-butanové či kyslíkové lahve, spreje atd.). Vlivem tlaku a zvýšené teploty by mohlo dojít k jejich výbuchu.

Pokud výhrůžku použití výbušniny nebo jiné nebezpečné látky obdržíte:

- Snažte se zjistit o jejím původci co nejvíce informací (z telefonátu, dopisu, SMS, e-mailu). Pokud je to možné, výhrůžný telefonát nahrávejte.

- O situaci okamžitě informujte příslušné orgány (Policie České republiky, bezpečnostní technik na pracovišti atd.) a řiďte se jejich pokyny.
- Věnujte zvýšenou pozornost podezřelým zásilkám a odloženým předmětům v rámci úřadu.

Při nálezů podezřelého předmětu v budově, kde se nacházíte:

- Nález předmětu okamžitě oznamte na tísňovou linku (Policie České republiky nebo Hasičský záchranný sbor České republiky).
- Důsledně dodržujte instrukce vydávané bezpečnostními složkami.
- Pokud jste k tomu odpovědnými orgány vyzváni, opusťte budovu tak rychle a tak spořádaně, jak je to jen možné. Nepanikařte, ale zároveň s vyklizením budovy neotálejte. **Nepoužívejte výtahy! V případě požáru nebo výpadku proudu byste v nich zůstali uvěznění!**
- Při opuštění budovy s sebou vezměte jen to nejnnutnější (doklady, peníze). Objemné předměty ponechte na místě.
- Pokud je to možné, sklíďte v místnosti, kterou opouštíte, křehké předměty, které by mohly při výbuchu popadat. Nutné je uzavření přívodů plynu, vody a elektřiny. Doporučujeme nezamykat dveře místností a zásuvky stolů (v zájmu urychlení pyrotechnické prohlídky místností) a nezavírat okna (aby je případný výbuch zcela nerozbil).
- Evakuované osoby je třeba směřovat do předem vyhrazených prostor. O tom, že všichni budovu opustili, uvědomte orgány, určené velitelem zásahu (policisté, hasiči). Zamezte tomu, že budou hledání v již dávno opuštěné budově.

Ilustrace 19: Policejní pyrotechnik se psem a robotem při cvičení

Jaká je role obce v této oblasti?

- Stěžejní je, aby obec postupovala v intencích výše uvedených pokynů tak, aby nedošlo ke ztrátám na životech nebo ke zranění obecních zastupitelů, zaměstnanců úřadu a veřejnosti, která by v rámci úřadu vyřizovala své záležitosti.
- Nemusí se přitom jednat pouze o budovy, ale i o veřejná prostranství nebo o akce, pořádané městem nebo na území města (trhy, sportovní akce atd.).
- S evakuací budov či prostor nelze čekat na příjezd složek integrovaného záchranného systému.
- Ani banální výhrůžky nelze podceňovat. Jednoznačný klíč pro posouzení toho, zda je výhrůžka reálná nebo nikoliv, neexistuje.

Příklad dobré praxe:

ČTK, 31. května 2013: Do podatelny Městského úřadu Benešov byla kolem desáté hodiny dopoledne doručena podezřelá zásilka, následně byla vyhlášena evakuace této budovy. Vedení úřadu postupovalo v souladu s Evakuačním plánem Města Benešov a evakuace budovy proběhla do příjezdu jednotky Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje. Velitel zásahu obdržel informace nezbytné pro následný postup jednotky, která v přetlakových oblecích podezřelou zásilku zajistila. Následně byla provedena kontrola budovy a dekontaminace zasahujících příslušníků. Po necelé půlhodině byla budova úřadu opět přístupná a úředníci se mohli vrátit na svá pracoviště. V zásilce však nebyla nebezpečná látka, pouze neškodný prášek, neboť se jednalo o prověřovací cvičení jednotek požární ochrany ... Právě taková cvičení napomohou předcházet případným komplikacím při skutečné mimořádné události.

Jaká je role dalších subjektů?

- **Policie České republiky:** Policista (velitel zásahu) vyhodnotí závažnost situace a rozhodne o dalším postupu (vyklizení budov a prostor, bezpečnostní prohlídka, nejlépe za využití služebního psa). Policie České republiky rovněž může identifikovat původce výhrůžky a vyšetřovat případné kriminální pozadí konkrétního incidentu.
- **Hasičský záchranný sbor České republiky:** Prověření a případná likvidace podezřelých chemických, biologických a jiných látek (typu „bílý prášek“).
- **Poskytovatel zdravotnické záchranné služby:** Pomoc pro osoby poraněné nebo jinak postižené při případném incidentu.

18: Výhružné dopisy, SMS, telefonáty a e-maily

V rámci České republiky naneštěstí nejsou výjimkou případy výhrůžek, adresovaných mimo jiné představitelům nebo zaměstnancům obcí. Tyto výhrůžky, ať již se jedná o telefonáty, SMS, e-maily nebo klasické dopisy, buďto „pouze“ vyhrožují či avizují určitou újmu konkrétní osobě – nebo se jedná o snahy ovlivnit orgán veřejné moci (případně konkrétní osobu v rámci takového orgánu), aby něco konal, nekonal či strpěl. Úspěšnost Policie České republiky při odhalování ohlašovatelů poplašných zpráv je poměrně vysoká. Původci takových zpráv zpravidla neuniknou trestu.

Příklad z praxe:

ČTK, 31. října 2011: Anonym vyhrožuje deseti rodinám z Nové Vsi pod Pleší na Příbramsku, že je na Dušičky zabije. Výhružný dopis našli lidé ve svých poštovních schránkách minulý týden. Památka zesnulých, neboli lidově Dušičky, připadá na středu 2. listopadu, ale policie kvůli výhrůžkám posílaje hlídky v obci na celý týden. "Žádáme občany, kteří ve své poštovní schránce našli výhružný dopis, aby ihned kontaktovali obecní úřad," sdělují internetové stránky obce. Dopis byl napsán červeným písmem na ohořelém papíře. "Přesně za týden, bude památka zesnulých, si vybereme jeden dům s tímto vzkazem a zabijeme jeho obyvatele." ... Místní se domnívají, že za výhrůžkami mohou stát děti, ale i nějaký fanatik. V každém případě se to nedá podceňovat.

Doporučené chování ve sledované oblasti

- Podobně jako v případě telefonátu, oznamujícího uložení výbušniny, je třeba snažit se v první fázi zjistit o původci výhrůžky co nejvíce informací (z telefonátu, dopisu, SMS, e-mailu).
- Pokud se jedná o výhružný telefonát, snažte se ho prodlužovat, jak je to jen možné, a získat touto cestou co nejvíce informací o telefonující osobě. Naprosto ideální je pořídit nahrávku takového telefonátu.
- V případě výhružného dopisu je nutné, aby tento nešel v rámci úřadu „z ruky do ruky“, což by mohlo odstranit daktyloskopické stopy, případně DNA odesílatele.
- O situaci okamžitě informujte příslušné orgány (bezpečnostní technik v rámci úřadu, Policie České republiky atd.) a řiďte se jejich pokyny.
- Důsledně dodržujte instrukce vydávané bezpečnostními složkami. Buďte nápomocni při vyšetřování (možná motivace autora výhrůžky; podobnost se staršími podněty, kterými se úřad zabýval).
- I pokud autor výhrůžky avizuje újmu dalším subjektům, jichž není obec zřizovatelem, neinformujte je o věci sami jako obec. Tento krok nechejte na Policii České republiky.
- S Policií České republiky, případně dalšími bezpečnostními složkami, prokonzultujte možné sdělení pro veřejnost, ať už vlastními silami nebo cestou sdělovacích prostředků.

- V odůvodněných případech je možné zavést policejní ochranu pro konkrétní ohrožené osoby (představitelce obce a jejich rodiny).

Poznámka: Specifickým fenoménem, který může být adresován jak fyzickým osobám, tak některým obcím, mohou být různé urgencye, týkající se splátek některých reálných nebo smyšlených služeb. Tyto dopisy nezřídka obsahují pohružku zahájení exekučního řízení. Ačkoli se nejedná o výhružnou komunikaci v užším smyslu slova, je třeba postupovat obezřele a nejprve všechno ověřit, aby nedošlo k odeslání finančních prostředků podvodníkům.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Stěžejní je, aby obec postupovala v intencích výše uvedených pokynů, a tak se minimalizovalo možné ohrožení a přispělo se k co nejrychlejšímu odhalení pachatele.

Ilustrace 20: Výhrůžka na zdi dětského hřiště v Olomouci, vyšetřovaná policisty v květnu 2012

Zdroj: Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje

Jaká je role dalších subjektů?

- **Policie České republiky:** Policisté vyhodnotí závažnost situace a rozhodnou o dalším postupu (včetně možné ochrany ohrožených osob a jejich rodin). Cílem vyšetřování je identifikace původce výhrůžky a odhalení pozadí incidentu.

Příklad dobré praxe:

ČTK, 24. září 2003: Telefoničtí vyděrači nevyhrožují jen ve velkých městech. Terčem útoku se má podle anonymního telefonátu stát i obec Rozsochy u Bystřice nad Pernštejnem, především pak její zdroj pitné vody. Vzhledem k tomu, jak byla tato informace podaná, lze usuzovat, že se nejedná o vážný úmysl. Spíše jde o nemístný žert, recesi či hloupou sázku ... Policisté i pracovníci Vodárenské akciové společnosti však podnikli kroky k tomu, aby tato akce nemohla být realizována ... Policie v souvislosti s vodárnou přijala několik ochranných bezpečnostních opatření, která však vzhledem k pokračujícímu pátrání nechce konkretizovat. "Vzhledem k pokračujícímu vyšetřování a tomu, že výhrůžka není brána vážně, jsme občany v prvních dnech nechtěli děsit. V současné době je však zpráva o případu vysílána prostřednictvím místního televizního infokanálu ... Mezi lidmi by se mohly objevit různé fámy, a proto bychom rádi zabránili tomu, aby možné dezinformace způsobily zmatek či dokonce paniku."

Kde hledat další informace?

- Zvládání emočně náročných a rizikových situací“. Dokument vytvořený v rámci Krajského úřadu Moravskoslezského kraje: https://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/assets/brozura_zvladani_situaci_final.pdf
- Výhružné SMS a telefonáty, nebezpečné pronásledování. Poradna portálu „Advokáti/Právníci“: <http://www.advokati-pravnici.cz/clanky/stalking--nebezpecne-pronasledovani-14>

19: Psychosociální pomoc pro zaměstnance obecního úřadu i veřejnost

Může se stát, že se obecní zastupitelé, zaměstnanci obecního úřadu nebo veřejnost na území obce stanou oběťmi nebo svědky živelní pohromy, průmyslové havárie nebo nevybíravého úmyslného útoku. Reakce psychiky na traumatizující událost se mohou dostavit bezprostředně po této události, někdy se celý proces může vyvíjet s určitým odstupem. Příčinou psychických potíží může být i nejistota spojená s dlouhodobým ohrožením.

Příklady z praxe:

Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. leden 2014: S narůstající agresivitou se v zaměstnání setkávají zejména sociální pracovníce obecních úřadů. Sprosté nadávky a vulgarity na jejich adresu jsou tam na denním pořádku. Mnohdy musejí jednat i s klienty, kteří jsou pod vlivem návykových látek ... Fyzickému útoku musela v březnu 2011 čelit sociální pracovníce úřadu Ostrava – Jih. Rozčilený sedmdesátiletý klient ji začal škrtnit. Muže za napadení odsoudil Okresní soud v Ostravě k podmíněnému desetiměsíčnímu trestu s odkladem na zkušební lhůtu dvou let. Byl uznán vinným ze dvou trestných činů, a to násilí proti úřední osobě a výtržnictví.

ČTK, 12. listopadu 2011: Na pondělní den jen tak nezapomene královédvorský místostarosta. Když totiž mířil po sedmé hodině ráno do zaměstnání, napadl ho v Libušině ulici neznámý muž. Starostka města k události podotkla. „Dostal do hlavy tyčí a měl ji rozraženou. Po útoku byl hospitalizován v nemocnici.“ Případ vyšetřuje policie. Místostarosta netuší, proč na něj muž zaútočil. V tom, že by útok mohl souviset s některými kauzami, které město v posledních měsících řešilo, starostka souvislosti nevidí. Poznamenala ale, že se po této události ani ona necítí příliš dobře.

- Při mimořádných událostech a krizových situacích se lidé dostávají do extrémní zátěže, která bývá příčinou psychické nerovnováhy.
- Akutní reakce psychiky na silný stres se mohou projevovat během prvních týdnů po traumatizující události a odeznít. Nepříjemné prožitky se však mohou objevovat a přetrvávat i delší dobu po skončení konkrétní události.
- Krize a neštěstí dopadají na psychiku téměř každého člověka, který jim musí čelit. Příznaky duševní nerovnováhy, které jsou vyvolány extrémními zážitky, jsou **normální a běžnou lidskou reakcí na nenormální situaci**.
- Každý člověk může na mimořádnou událost nebo krizovou situaci reagovat různými způsoby a v různé intenzitě. Extrémní prožitek může zasáhnout nejen toho, kdo událost sám zažil, ale může se přenášet i na další osoby v okolí. Mezi časné i pozdější reakce na trauma patří: pocit bezmoci, lhostejnost, pocit odpoutání od reality, strach ze ztráty duševního zdraví, vybuzení (podrážděnost, nespavost, zvýšená leukavost), znovuprožívání konkrétní události (noční můry), vyhýbavé chování (vyhýbání se věcem a situacím, které událost připomínají, snaha o vytěsnění vzpomínek), hledání viníka, pocit izolace a odcizení, neschopnost řešit nejzákladnější životní situace, omezené prožívání radosti, pocit vyčerpání, plačtivost, sebeobviňování, agresivní chování, tělesné bolesti, nechutenství nebo přejídání se, zvýšené pití alkoholu a užívání léků.

Co může člověk udělat sám pro sebe?

- Uvědomte si, že to, co jste prožili, není součástí běžné lidské zkušenosti, a že je Vaším plným právem se po určitou dobu s prožitou událostí vyrovnávat.
- Nekladte na sebe přílišné nároky. Odpočívajte, zvolněte své tempo.
- Nebraňte se spontánnímu vyjádření svých pocitů (pláč, výbuchy zlosti).
- Nezůstávejte se svým zážitkem sami. Hovořte o svých pocitech se svými blízkými a přáteli.
- Požádejte své blízké, aby Vám po určitou dobu pomohli při plnění Vašich obvyklých povinností.
- Zvažte, nakolik by Vám pomohlo snažit se co nejdříve zapojit do normálního života.
- Do svého denního režimu zahrňte čas na relaxaci (lázně, sauna).
- Pomoci Vám může i aktivní odpočinek (sport, práce na zahradě).
- Hledání úlevy v alkoholu nebo v lécích chápejte jen jako vysloveně dočasné „řešení“ situace.

Ilustrace 21: Učitelé a žáci Gymnázia Trutnov při přednášce policejní psycholožky v červnu 2011

Zdroj: Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje

Jak pomoci někomu ve Vašem okolí?

- Bezprostředně po události můžete poskytnout „první psychologickou pomoc“, která spočívá v zajištění základních psychosociálních potřeb. Těmi jsou: bezpečí, teplo, tekutiny, tišení, jasné informace a zajištění kontaktu s blízkými.
- Lidé, kteří zažili extrémní situace, by neměli být ponecháni delší dobu o samotě. Snažte se být jim nablízku, vyslechněte je, ale nevyptávejte se jich příliš na žádné

podrobnosti. Buďte jim „nevtíravě“ k dispozici. Svou připravenost pomoci výslovně oznamte.

- Zeptejte se druhého, co potřebuje. Umožněte druhému projevit emoce. Pláč bývá léčivý. Buďte ale i připraveni mlčet spolu s ostatními.
- Tolerujte neobvyklé projevy a změny nálad svých blízkých, kolegů či zaměstnanců.
- Dopřejte každému čas se vzpamatovat. Snižte nároky na výkon v zaměstnání.
- „Nespěchejte na radost“, tím byste postižené nepřímo nutili, aby tvrdili, že už jim je dobře.
- Telefonicky se lze anonymně obrátit na některou z linek důvěry.

Jaká je role obce v této oblasti?

- Orgány obce by měly být připraveny poskytnout obětem praktickou pomoc (při zajišťování běžných denních povinností a při kontaktu s orgány činnými v trestním řízení či pojišťovnou).
- **Neváhejte se obrátit na odborníky.** Kontaktujte koordinátora psychosociální pomoci v regionu, kde žijete. Ten Vám zprostředkuje další informace a spojení na odborníky, nebo podporu, kterou potřebujete. **Zprostředkujte případně i pomoc odborníka** – psychologa, lékaře, duchovního nebo psychosociálního pracovníka.

Příklad dobré praxe:

ČTK, 18. října 2013: Aby byli zaměstnanci městského úřadu Kuřim připraveni na závažnější situace, nabízí jim radnice školení a kurzy sebeobran, které vedou policisté z místního oddělení. Součástí těchto školení jsou i návody, jak agresivitu útočníka zmírnit, aby nevyústila až ve fyzické násilí. Úředníci se na kurzu také dozvědí, jak se v případě nevyhnutelného střetu účinně bránit.

Jaká je role dalších subjektů?

- Při hledání příslušných kontaktů mohou být zástupcům obce nápomocni pracovníci Policie České republiky nebo Hasičského záchranného sboru České republiky.
- Při některých mimořádných událostech zřizuje psychologické pracoviště Ministerstva vnitra, případně některé další subjekty, speciální poradenskou linku, o které se veřejnost dozví z médií.

Kde hledat další informace?

- Psychologická služba Ministerstva vnitra:
<http://www.mvcr.cz/clanek/psychologicka-sluzba-ministerstva-vnitra.aspx>
- Koncepce psychologické služby Hasičského záchranného sboru České republiky:
<http://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-psychologicke-sluzby-doc.aspx>
- Úřady práce k tématu napadání personálu ze strany veřejnosti:
http://www.mpsv.cz/files/clanky/18180/TZ_060614a.pdf

20: Příklady zkratk, se kterými se je možné setkat

Zkratky představují oblast, se kterou zápolí i nemálo zastupitelů v České republice. Zde jsou některé z nich, které mohou těsněji souviset s místními záležitostmi veřejného pořádku.

MV-GŘ HZS ČR:	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HOPKS:	hospodářská opatření pro krizové stavy
HZS ČR:	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS:	integrovaný záchranný systém
KŘ:	krizové řízení
KS:	krizová situace
KÚ:	krajský úřad
LZPS:	Listina základních práv a svobod
MU:	mimořádná událost
OO:	ochrana obyvatelstva
OPIS (KOPIS):	(krajské) operační a informační středisko
ORP:	obec s rozšířenou působností
OÚ:	obecní úřad
OZV:	obecně závazná vyhláška
PČR:	Policie České republiky
PHM:	pohonné hmoty
SBS:	soukromá bezpečnostní služba
ÚP:	Úřad práce
ZZS:	zdravotnická záchranná služba (poskytovatel zdravotnické záchranné služby)

Kde hledat další informace?

- Ministerstvo vnitra, odbor strukturálních fondů:
<http://www.osf-mvcr.cz/slovník/zkratky>
- Ministerstvo vnitra, Terminologický slovník: krizové řízení a plánování obrany státu (v současné době je připravována jeho aktualizace):
<http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>
- Slovník zkratk, Veřejná správa:
<http://slovníkzkratk.cz/najít-zkratku?co=ve%C5%99ejn%C3%A1+spr%C3%A1va>
- Zkratky.cz, Státní správa: <http://www.zkratky.cz/zkratky/Statni-sprava>

21: Kde hledat další informace

- Ministerstvo vnitra: Kdo je kdo - orgány odpovědné v České republice za vnitřní bezpečnost <http://www.mvcr.cz/clanek/kdo-je-kdo-organy-odpovedne-v-cr-za-vnitri-bezpecnosti.aspx>
- Ministerstvo vnitra, odbor veřejné správy, dozoru a kontroly. Metodická pomoc obcím a další dokumenty: <http://www.mvcr.cz/odk2/>
- Ministerstvo vnitra, rozcestník k řadě témat souvisejících se sociálně vyloučenými lokalitami (kamerové systémy, krádeže kovů, lichva, herní automaty, proaktivní politika obce, obecně závazné vyhlášky): <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-socialne-vyloucenych-lokalit.aspx>
- Ministerstvo vnitra, Vzdělávání pro krizové řízení (chráněno heslem): <http://www.ekrize.cz/>
- Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství hasičského záchranného sboru České republiky, Vzdělávací modul „Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek“: <http://www.hzscr.cz/soubor/modul-g-vnitri-bezpecnost-a-verejny-poradek-pdf.aspx>
- Typové činnosti složek integrovaného záchranného systému při společném zásahu (postup složek integrovaného záchranného systému při záchranných a likvidačních pracích s ohledem na charakter mimořádné události): <http://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>
- Ministerstvo vnitra, časopis „Veřejná správa“: <http://www.mvcr.cz/clanek/verejna-sprava.aspx>
- Ministerstvo pro místní rozvoj (2010), Rozvojové možnosti obcí: https://www.mmr.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf
- Agentura pro sociální začleňování (2012), „Příručka pro obce“: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/prirucka>
- Svaz měst a obcí České republiky (2012), „Příručka pro člena zastupitelstva obce“: <http://www.smocr.cz/cz/tiskovy-servis/publikace/prirucka-pro-clena-zastupitelstva-obce-aktualizace-3-vydani.aspx>
- Svaz měst a obcí České republiky. „Vzdělaný zastupitel“: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/>
- Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů: <http://www.tajemnici.cz/>
- Platforma pro sociální bydlení: <http://www.socialnibydeni.org/>
- „Sociální“ odbory v rámci krajských úřadů: <http://www.helpnet.cz/socialni-sluzby/krajske-urady-odbory-socialnich-veci>
- Ústecký kraj: Manuál pro starosty obcí, ohrožených sociálními nepokoji (dokument obsahuje i vzory obecně závazných vyhlášek a přehled neziskových organizací na území kraje): http://www.romea.cz/dokumenty/475_2012_manual_pro_starosty_obci.pdf
- Liberecký kraj, odbor sociálních věcí, dokumenty ke stažení (sociálně vyloučené lokality, „romské“ lokality, patologické hráčství atd.): <http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/page1971>
- Plzeňský kraj, bezpečný kraj: <http://www.bezpecnykraj.cz/>
- Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2006 – 2010: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/117/strategie-prevence-kriminality-olomouckeho-kraje-na-obdobi-2006--2010.pdf>
- Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji 2011 – 2016: http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/socialni-oblast/socialni-prevence/koordinace-romskych-poradcu/strategie-integrace-vyloucenych-lokalit_1.pdf
- Socioekonomický atlas Moravskoslezského kraje: <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/folder/716/>
- Socioekonomický atlas Ostravy: <http://accendo.cz/wp-content/uploads/atlas.pdf>

Poznámky:

Poznámky:

PŘÍRUČKA PRO OBCE

**VYUŽITELNÁ PŘI VZDĚLÁVÁNÍ
PRACOVNÍKŮ KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ
V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI**

Pro Ministerstvo vnitra České republiky vydal
© T-SOFT a.s.

Grafika a sazba
EnviTypo

Tisk
Tiskárna Kleinwächter

1. vydání, 72 stran
2014